

Jó Pajtás

69. évf., 2015. V. 28., 20. szám

Nagykorú immár a Köketánc Óbecsén is

Nyerj táborozást!

Villámlátogatás a Kopácsi-réten

A matek és a nyelvtan a szíve csücske

A kúlai Kovács Alex nem hétköznapi eredményei

meg mit tud? A matematika mellett a magyar nyelv, azon belül a nyelvtan a szíve csücske. Nem véletlenül mondják, hogy a jó nyelvész jó matematikus is. Szüleivel együtt számoljuk össze legfőbb sikereit: matematikából I. helyezés a községi matematikaversenyen, ugyancsak I. helyezés a Zrínyi Ilona tartományi matematikai emléktversenyen (az előző tanévben megyei I. díj), II. helyezés a Curie nemzetközi matematikaverseny szolnoki döntőjén, I. helyezés maximális pontszámmal a Mislisa alapszintű matematikaversenyen, majd II. helyezés a köztársasági döntőn, I. helyezés ugyancsak maximális pontszámmal a Kenguru nemzetközi matematikaversenyen, a matematikai olimpián ugyancsak I. díj, akárcsak a Bonifert Domonkos versenyen.

Mindezek hallatán senki sem vonhatja kétségbe, ha azt mondjuk, hogy Alex komoly kitarással, korát meghazudtoló magabiztossággal, tudatossággal, valamint szorgalommal dolgozik. Ezenkívül bizonyosan a matematika iránti különös szeretet is szükséges ahhoz, hogy mindez elérje. Arra a kérdésre, hogy miért félnek sokan, és főleg miért nem tudják sokan a matematikát, azt mondja, mert nem ismerik. Gyakorolni kell, és megtanulható.

Én azért őszintén csodálom, hogy Alex mindemellett a magyar nyelv területén is kiváló eredményeket ér el. Ennek magyarázatát ő sem igen tudja.

– Közel áll hozzám ez a tárgy is. Gyakran logikára épül, kihívás a megoldás megtalálása – mondja.

Ebből a tárgyból is továbbjutott a köztársasági versenyre, de részt vett, és I. helyezést ért el a Simonyi Zsigmond tartományi helyesírási és tollbamondó versenyen is, és továbbjutott Budapestre a nagy Kárpát-medencei döntőre.

Alex célja mégis az, hogy kiváló matematikus legyen. Már harmadik éve öntudatosan halad ezen az úton, és nincs okunk kételkedni abban, hogy korán megmutatózó tehetsége a következő években is érelődni fog.

Nagy Magdolna

Reményik Sándor

Mi mindig búcsúzunk

*Mondom néktek: mi mindig búcsúzunk.
Az éjtől reggel, a nappaltól este,
A színektől, ha szürke por belepte,
A csöndtől, mikor hang zavarta fel,
A hangtól, mikor csendbe halkul el,
Minden szótól, amit kimond a szánk,
Minden mosolytól, mely sugárzott ránk,
Minden sebtől, mely fáj és égetett,
Minden képtől, mely belénk mélyedett,
Az álmainktól, mik nem teljesültek,*

*A lángjainktól, mik lassan kihűltek,
A tűnő tájtól, mit vonatról láttunk,
A kemény rögtől, min megállt a lábunk.*

*Mert nincs napkelte kettő, ugyanaz,
Mert minden csönd más, – minden könny, – vigasz,
Elfut a perc, az örök Idő várja,
Lelkünk, mint fehér kendő, leng utána,
Sokszor könnyünk se hull, szívünk se fáj.
Hidegen hagy az elhagyott táj, -
Hogy eltemettük: róla nem tudunk.
És mégis mondom néktek:
Valamitől mi mindig búcsúzunk.*

Olvass bennünket a jövő héten is!

Ezúttal sem feledkeztünk meg a ballagókról, a fenti vers elsősorban hozzájuk kíván szólni. Sokszor nehéz a búcsúzás, de Reményik Sándor sorai talán elgondolkodtatnak és megkönnyítik a nehéz pillanatokat.

Ugyanakkor nap mint nap arra jövünk rá, hogy rohamosan közeledik a nyár. Címoldalunkon a temerini **Majoros Larát** láthatjátok, amint a Falco Természetkedvelők Egyesülete tavalyi táborában a madarak helyett épp a fényképészt figyeli. Lara sok más társához hasonlóan a nyár egy jelentős részét táborban töltötte, reméljük, az idén is sokan választjátok majd a szórakozva tanulás és ismerkedés eme módját. Mert táborozni jó! Mi a magunk módján járulunk ehhez hozzá, bővebben a 7. oldalon olvashattok erről.

A jövő héten szokásos terjedelemben jelenünk meg, azután azonban érkezik tanévzáró dupla számunk, természetesen szünidei meglepetésekkel.

N-a

Nagykorú immár a Kőketánc Óbecsén is

Gyermekzsivajtól, népzene-től és népdaltól volt hangos az óbecsei Petőfi Sándor Magyar Kultúrkör környéke május 15-én és 16-án, ugyanis ekkor tartották a XIX. Kőketáncot, a vajdasági óvodások és általános iskolások énekes népi játék és néptánc vetélkedőjét. Igazi népi ünnepély volt az Alsóváros központjában: a kultúrkör mellett lehetett fagyaltot, kürtöskalácsot és süteményt, cukorkát vásárolni. Különböző szép népviseletet lehetett látni, vidám gyerekeket...

Az idén két napra tervezték a szervezők a megmérettetést, úgyhogy szombat délután öt órakor már megtelt a kultúrkör színházterme.

Szabó Gabriella, a verseny főszervezője, s a Kőketánc megálmodója köszöntötte az egybegyűlteket. Elmondása szerint a Vajdasági Magyar Pedagógusok Egyesülete és a Petőfi Sándor Magyar Kultúrkör szervezésében rendezik meg immár Óbecsén is „nagykorúvá” vált XIX. Kőketáncot, ugyanis az elsőt Újvidéken tartották meg. Elmondása szerint 30 településről 58 csoport jelentkezett a vetélkedőre, úgyhogy 1300 ifjú táncos mutatkozott be. A bírálóbizottság tagjai: **Lázár Katalin**, a Magyar Tudományos Akadémia tudományos munkatársa, **Taba Csaba** és **Fejér Erika** néptánc-pedagógusok voltak.

Élmény volt látni a sok táncost, a gyönyörű népviseletekben, hallgatni az énekeket, nem utolsósorban a zenekarok muzsikáját. Mint minden verseny, ez is eredményhirdetéssel végződött:

KIEMELT ARANY MINŐSÍTÉS DÍJAT ÉRDEMELT KI:

A szabadkai Ropogós táncgyűttes, a Nép-kör Magyar Művelődési Központ táncosai, a Vackor táncsoport, Gróf Széchenyi István Általános Iskola, Szabadka, Kelebia.

ARANY MINŐSÍTÉST KAPOTT:

Az óbecsei Csiperke táncgyűttes, a Petőfi Sándor Magyar Kultúrkör tánccsoportja, az adai Kopogtató néptánccsoport, az Aranykapu ME táncosai, a topolyai Szélszirom, a Kodály Zoltán Magyar Művelődési Központ táncgyűttese.

EZÜST MINŐSÍTÉSBE RÉSZESÜLT:

Az óbecsei Kenderkóc és a Bekecs, a Petőfi Sándor Magyar Kultúrkör csoportja, a szabad-

Az óbecsei Csiperke

Az adai Kopogtató

A kúliaiak

A hajdújárású Kőrös és Boglya

A horgosi Cibere

kai Puja a Népkör Magyar Művelődési Központ táncgyűjtése, a törökbecsei Hajdina, a Jókai Mór Magyar Művelődési Egyesület tánc csoportja, a péterrévei Pitypalatty, a Tisza mente Közművelődési és Népművészeti Egyesület gyermekcsoportja, a bácsgyulafalvi Kitrákotty, a Petőfi Sándor MME csoportja, a gunarasi Pitypang, a Dózsa György Általános Iskola és József Attila Művelődési Egyesület csoportja, a péterrévei Pintyóke és a Bóbita néptánc csoport, dr. Kiss Imre Művelődési Kör gyermek csoportjai, a kishegyesi Vackor, a Petőfi Sándor Művelődési Egyesület tánc csoportja, az adai Füzike, a Vadvirág Hagyományápoló Kör gyermek csoportja, a magyarkanizsai Fürtöcske a Tisza Néptáncgyűjtés néptáncosai, a Csillagvirág, a Vadvirág Hagyományápoló Kör gyermek csoportja.

Moldvai táncok a bácsgyulafalviak előadásában

BRONZ MINŐSÍTÉST KAPOTT:

A csókai Ciróka, a Móra Ferenc Magyar Művelődési Egyesület tánc csoport, a hajdújársi Kőrös és a Boglya, a Lifka Sándor Művelődési

Egyesület táncgyűjtései, a kúlai Napraforgó és az Ibolya, a Népkör Magyar Művelődési Központ csoportjai, a szenttamási Pitypang Néptánc Egyesület, az adai Pöttöm, az Aranykapu ME csoportja, a Kis Vackor, Gróf Széchenyi István Általános Iskola, Szabadka-Kelebiai tánc csoportja, az óbecsei Szederice, a Samu Mihály Általános Iskola néptánc csoportja, a Petrence, a Petőfi Sándor Magyar Kultúrkör táncgyűjtése, a bácskossuthfalvi Kalamajka, az Ady Endre Művelődési Központ néptánc csoportja, a péterrévei Gyöngyszem, a Tisza Mente Közművelődési és Népművészeti Egyesület néptánc csoportja, a bácsgyulafalvi Vackor, a Petőfi Sándor MME, csoportja, a bácstopolyai Csiripiszi, a Kodály Zoltán Magyar Művelődési Központ tánc csoportja, a temerini Rece-lice, a Szirmai Károly MME csoportja.

Gratulálunk minden versenyzőnek és a főkészítőknek!

Széchenyi MME, Tamásfalva

Koncz Erzsébet

A Szentivánéji álmok a Májusi Játékokon

Shakespeare művének előadását láthattuk elsőként a Májusi Játékokon. Ez az egy magyar nyelvű előadás szerepelt a rendezvényen, mégpedig a szabadkai MMK Népkör **Fabula Rasa Színjátszó Grundja** színrevitelében, **Gregus Zoltán** és **Ralbovszki Csaba** rendezésében.

Az erdőt megjelenítő színen játszódik a cselekmény, ugyanis a mű Szent Iván éjjelén, a nyári napfordulón játszódik Athénban egy közeli erdőben. Szereplői tündérek, a királyi pár, a fiatal szerelmesek és athéni színjátékosok.

Az álomszerű történet kezdetén a két szerelmes, Hermina és Ly-sander a lány szigorú atyja, Egeus elől futva az erdő mélyére menekül, mert az atyja Hermina kezét Demetriusnak ígérte. Demetriust pedig Helena szereti, s szerelme nyomába ered... A teljes káosz akkor veszi kezdetét, mikor a kifogyhatatlan tündér-mókamester, Puck titokban, míg a többiek alszanak, a párok szemébe világít, minek következtében a párok alaposan összekeverednek. Eközben a helybéli amatőr színészek szintén a meglehetősen „zsúfolt” erdőt szemelik ki, hogy a közönség szemé elől rejtve, titokban elpróbálják Pyramus és Thisbe siralmas és borzasztó halálának szívfacsaró történetét, melyet a királyi pár számára szándékoztak előadni.

Ennyi a történet. Tetszett a szereplők játéka, a bohókás előadásmód, a szerelmes ifjak kergetőzése, a szerelem szépségének megjelenítése.

A közönség – az általános és középiskolások – az előadást vastappsal jutalmazták!

K. E.

A szerelmespárok és a királyi pár

A kis színészek betöltötték a színpadot

A szabadkai Kosztolányi Dezső Tehetség-gondozó Gimnázium harmadikos, polgári nevelésben részesülő tanulói több héten át terveztek a *Hogyan mondjam?* elnevezésű projektumukat. Megvalósítására május 13-án került sor a gimnázium épületében. Az idegen nyelvek ismeretének fontosságára hívták fel a figyelmet, rendhagyó módon. A Jovan Jovanović Zmaj és a Đuro Salaj általános iskolák elsősei képezték a célcsoportot **Grubanov Martinek Emília** és **Soós Hedvig** tanító nénik vezetésével. Négy standon négy nyelvbe, „kóstolhattak bele” a kisiskolások. „Franciaországban” a két-három alapszó mellett sajtot azaz fromage-t kóstolhattak. „Spanyolországban” tortilla chips segítségével tanultak meg számolni tízig. Az angol nyelv állt az elsősök füléhez a legközelebb, hiszen azt már az iskolában is tanulják. Az angol standon english Breakfast Tea-t, azaz angol reggeli teát kortyolgattak az új szavak mellé. Németországot – a német szavakon és mondókán túl – a bajor kifli és percc varázsoltta oda számukra. A projektumértékelés sem maradhatott el a végén. A kicsik visszajelzései a tanultakról, élményekről: az angolok a teát tejjel isszák; Párizs a szerelmesek városa; Párizsban van az Eiffel-torony; bajor kiflit ettünk; számoltunk; tetszett az enivaló, a nyelv meg azok, akik tanítottak bennünket; a zászló is jó volt; öröm volt a lányokkal tanulni, és az is tetszett, hogy a végén beszélgettünk. A Tehetség-gondozó Gimnázium csapata: **Novák Lea, Paszterkó Viktor, Szekeres Renáta, Balázs Piri Natália, Lajkó Fanni, Vituska Olivér, Hubai Dóra, Nyers Szanella** vezető tanárakkal, **Roncásák Petrovics Erika** pedagógussal.

Fotó és szöveg: a Kosztolányi Dezső gimnázium harmadikosai

Hogyan mondjam?

Idegen nyelvekbe „kóstoltak bele” a szabadkai Zmaj és Salaj iskola elsősei a Kosztolányi Dezső Tehetség-gondozó Gimnázium növendékeinek köszönhetően

A tortilla segített a spanyol számok gyors elsajátításában

Hogy mondják franciául a sajtot?

A zászló kinézetének ellenére a bajor kifli és percc igazán tetszett

Az angol standon tea készült

Nyerj táborozást!

A jó hírt múlt héten beharangoztuk, így tudhatjátok, hogy szerkesztőségünk több ingyenes táborozást kínál fel részetekre. Aki nyerni szeretne, nem kell mást tennie, mint június 4-éig jelentkezni akár e-mailben, akár hagyományos postai küldeményrel. Mint tudhatjátok, címünk a következő: Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad vagy jopajtas.szerk@magyarszo.com, okvetlenül tüntessétek fel: TÁBOROZÁS – NYERNI SZERETNÉK, és a következő adatokat: név, osztály, iskolánév, település, lakcím, telefonszám. A borítékon fel kell azt is tüntetni, mely tábor iránt érdeklődsz. Ha bármelyik adat hiányzik, a jelentkezést nem vehetjük teljes érvényűnek, és kizárjuk a sorsolásból.

A következő táborok valamelyikére jelentkezhetek: **kishegyesi Kátai-tanya**, ahol két ingyen hely vár rátok. Az idei kínálat a következő:

június 15–20.: Ovis tábor

július 1–05.: Vajdasági Szabadegyetem - VIFÓ

július 13–18.: Angol tábor, Önismereti boldogságtábor & Zsebpénztábor...

avagy tini befektető leszek

július 19–24.: Kézműves tábor

augusztus 03–augusztus 08.: Zöld tábor és Kézműves II. tábor

augusztus 08–15.: Szép Szó tábor

augusztus 17–22.: Fényképész tábor és Képzőművészeti tábor

Máris lehet jelentkezni a 024/731-222-es telefonszámon. A tanyáról sok mindent megtudhattok a katali.rs honlapon.

A **moravica nyári tábor** idén is gondol kis olvasóinkra, egy fő ingyen, kettő pedig a táborozási díj felének befizetésével nyer jogot a részvételre. Az ld. Kovács Gyula iskolába július 12-étől 19-éig várják a régi és új táborozókat egy igazán tartalmas hétre. Sok részlet szerepel a taborok.net honlapon, érdeklődni lehet a 063/768-3 6-41 mobilszámon hétfőtől péntekig, minden nap 9-től 15 óráig, de még mi is tartozunk egy részletes ismertetővel.

Igazi vakáció lesz ismét a **hajdújárasi-noszai Róka-tanyán**, ahol idén is alkalom nyílik a barátságok megerősítésére, új játékok megismerésére a **Tóparti táborban**. Itt egy ingyen hely vár rátok. A június 28-a és július 4-e között megrendezésre kerülő tábor iránt érdeklődni a 024/541-686, 024/596-064, 060/3315776-os telefonszámon lehet.

Nem utolsó sorban említjük a **temerini székhelyű Falco Természetkedvelők Egyesületét**, mely az augusztus 9-étől 16-áig megrendezendő természetvédelmi, madártani ismereteket terjesztő táborába két ingyenes részvételt biztosít szerencsés olvasóinknak. A Jegriscska folyó partján megrendezésre kerülő táborba Balogh Istvánnál kell jelentkezni a 063/82-23-211-es telefonszámon.

N-a

Táborozók nagy csoportja a Kátai-tanyán

LELKIZZÜNK!

Az esti kimenő nagy kérdése

Kamasz gyerekek és szülei között állandó téma és vita az esti kimenő kérdése. Az egyik szülő el sem engedti csemetéjét, a másik akár este tízig is engedi bulizni. Egyértelmű szabályok nincsenek, minden szülő maga dönti el, gyerekként pedig nincs más, ezeket a szabályokat be kell tartani.

Természetes a kamaszok azon igénye, hogy együtt szórakozzanak, és a szülők többsége el is engedi gyermekét a házibuliba. Hogy ezt egy szülő gyermekének hány éves kortól és meddig engedi, az nagyban függ a szülő és gyerek közötti bizalmi viszonytól és megbízhatóságtól. Amikor pedig megtörik a jég, és a szülő engedélyezi az esti kimenőket, jelentkeznek az olyan közismert jelenetek, amikor a szülő aggodalmaskodóan újra és újra ugyanazokat az intő szavakat ismétli, vagy éjszakának idején fuvarozza gyerekeit. Amennyire természetes a kamaszok azon igénye, hogy barátaikkal házon kívül szórakozzanak, pont annyira bizonyul normálisnak a szülők azon igénye, hogy nyomon kövessék gyermekük esti kimenőjét, pontosabban azt, kivel, hol és hogyan töltik el ezt az időt.

A bulizás időszaka végképp az elszakadás kezdetét jelzi. Ebben a korban figyelni kell arra, hogy a bizalom megmaradjon gyermek és szülő között. Akár túl engedékeny, akár túl szigorú a szülő, a legfontosabb, hogy következetes legyen. A következetesség nemcsak a szabályok, hanem a késés esetében is nagyon fontosnak bizonyul. Ilyen helyzetben mindenki számára érthető, ha elkésik, annak következménye kell, hogy legyen. Ne felejtjük, az adott szó gyerekként is mindenkit kötelez, és tudni kell, a szülő bizalmát nem érdemes eljátszani!

Annak érdekében, hogy mindenki, mind a szülő, mind pedig a fiatal, biztonságban érezzék magukat egy-egy esti kimenő alkalmával, fontos, hogy mindig megbeszéljék az arra vonatkozó érvényes szabályokat, majd közösen állapítsák meg a legkésőbbi időpontot, amikor haza kell érnük. Ha felmerül a továbbmaradás kérdése, a mobiltelefonok egyik hasznos tulajdonsága, hogy fel lehet hívni a szülőket kisebb időpont-módosításért. Ilyen esetben a szülő értékelni fogja, hogy gyereke jelentkezett, és nem csak a saját feje szerint cselekedett. Ha pedig nagyon későig húzódná el a buli, érdemes elfogadni a szülő által felajánlott sofőröködést, hiszen így a gyerek is sokkal nagyobb biztonságban tudhatja magát éjszakának idején.

Kis Laura

A pénz megjelenése megváltoztatta az emberiséget. Számos jó dolgot hozott, de ugyanakkor rengeteg bajt, problémát, háborút váltott ki. A történelem folyamán rengeteg különféle fizetőeszköz létezett. Külön segétdomány is létezik, a numizmatika, amely a pénzek tanulmányozásával foglalkozik.

Mivel az őskorban az emberek törzsi közösségekben éltek, kezdetben nem volt szükség más törzsekkel kommunikálni, kereskedni. Minden törzs saját maga számára elkészítette és beszerezte a mindennapi élethez szükséges dolgokat.

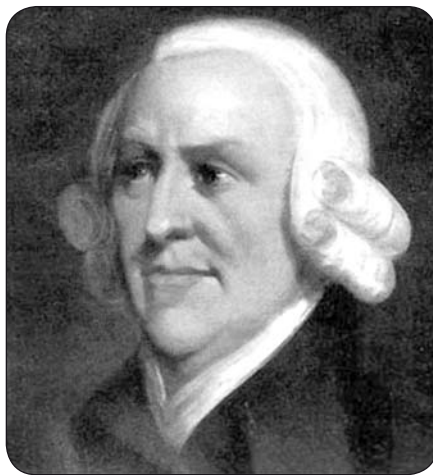
Később lassan megváltozott a helyzet. A nagyobb szakmai tudást igénylő termékek megjelenésével jobb minőségű tárgyak készültek. Egy-egy ember csak egyféle munkával kezdett foglalkozni, és lassan a termelése túltette a saját, illetve környezete igényét. Így jelent meg először a többlet, amely végül a cserekereskedelem megjelenéséhez vezetett. Terméket termékért cseréltek, például valamilyen élelmiszert kézműves termékekért. A cserekereskedelemnek azonban, amint hamarosan kiderült, számos hátránya volt. Nehéz volt az elcserélt áru értékének a meghatározása, nem mindig akadt megfelelő cserepartner. Szükség volt valamilyen kis, állandó értékű cseretárgyakra, amelyek praktikusak és könnyen szállíthatók.

A kezdetben fizetőeszközként használtak sőt, fűszereket, elefántcsontot, később fémekeket, elsősorban nemesfémeket. Az arany, ezüst és más fémdarabok idővel pontos (kerék) formát, súlyt és díszítést kaptak. Ezek voltak az első pénzermékek. Az ókori mezopotámiai civilizációk ismerték a pénzt. Babilonban az adósság fogalmáról is tudtak.

Az első fémpénzek az ókorból, az i. e. VI. századból származnak. A kis-ázsiai Lüdia, Lófia és más térségekben kerültek elő a rómaiak és ókori görögök idejéből.

A középkori pénzrendszerben két nagy gond jelentkezett. Az egyik a nemesfémek hiánya, a másik pedig a sok különféle, különböző értékű pénz. A legkeresettebb a bizánci, velencei, firenzei pénz volt. Ezeket a pénzeket egész Európában használták elismert fizetőeszközként. A firenzei arany fiorino d'oro az 1250-es években kezdték veretni. Magyarországon is elterjedt, innen ered a magyar forint elnevezés. A középkori városokban kialakultak a szegényebb és gazdagabb rétegek (burzsoázia). A lakosság tehetősebb csoportjai nagy pénzösszegeket kezdtek felhalmozni, amelyeket aztán befektettek bányákba, műhelyekbe,

A pénz rövid története

Adam Smith

kereskedelembé. A városi kommunáknak lehetett saját pénze is.

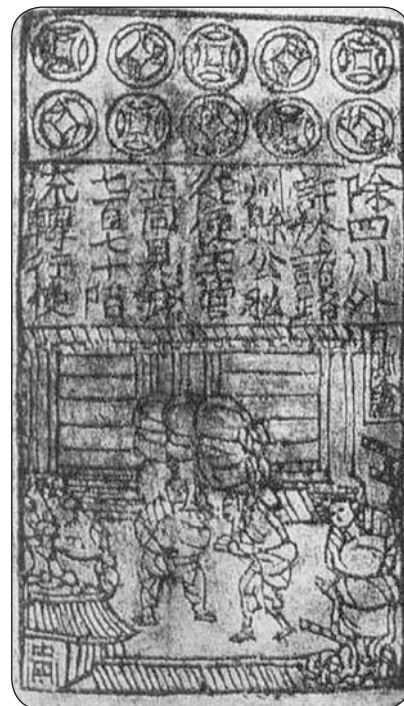
Az első papírpénzek Kínából származnak, a X. században jelentek meg.

A modern bankrendszer pionírjai az olasz Medici és a német Fuger családok voltak. Szülővárosaik Firenze, illetve Augsburgon kívül más városokban is alapítottak bankokat, pénzváltókat, komoly hálózatot építettek ki Európa-szerte.

Az újkor elején a technikai vívmányok, a földrajzi felfedezések és az Új Világból érkező rengeteg kincs hozzájárult a kapitalista gazdaság kialakulásához. Az amerikai bányákból temérdek arany, ezüst és más kincs érkezett Európába, amely felforgatta a földrész gazdaságát, és árrobbanáshoz vezetett. A vízi úton történő kereskedelem áttevődött a Földközi-tenger térségéről az Atlanti-óceánra. Ebből a legtöbb hasznot Anglia és Hollandia húzta a tengerészet és a manufaktúris termelésen keresztül. A holland városok Anwers és Antwerpen bankjainak köszönhetően a világereskedelem központjaivá váltak. Antwerpenben a XVI. században jött létre az első részvénytőzsde (börze), ahol a vállalkozók üzleteket köthettek, kölcsönöket adtak, pénzt váltottak, és értékpapírokkal üzlelteltek. Az értékpapírok egyre fontosabb szerepet kaptak, és lehetővé tették a bankárok számára, hogy meggazdagodjanak anélkül, hogy közvetlenül részt vennének a termelés folyamatában. Az anyagi hatalom lassan oda vezetett, hogy a bankoknak és a tőzsdének nagy hatása lett a politikai folyamatokra is.

A XVI–XVIII. század technikai vívmányai (1783 – James Watt gőzgépe, 1807 – Fulton gőzhajója, 1814 – Stephenson gőzmozdonya), vagyis az ipari forradalmak újabb átalakulást eredményeztek a kapitalista társadalomban.

A XVII. században a francia közgazdászok körében kifejlődött a gazdasági liberalizmus eszméje, amely szerint az állam nem kell, hogy szabályozza a gazdasági folyamatokat. Ezt az elméletet Adam Smith XVIII. századi skót közgazdász dolgozta ki. Téziseit művében, a Nemzetek gazdaságában fejtette ki. Lassan kialakult a világpiac, kezdetben a vezető szerep Angliáé, Franciaorszáé, a Benelux államoké, majd az Amerikai Egyesült Államoké volt.

Az első papírpénzek Kínából

Végezetül néhány szót ejtünk a gazdasági válságokról. A téma jelenleg is aktuális, de a legnagyobb ilyen válság a két világháború közötti időszakban volt, 1929 és 1933 között. A gazdasági válságok korábban is jelentkeztek a kapitalista társadalomban, főleg a XVIII. század végén és a XIX. század folyamán. Amikor a válság láncreakciószerűen érinti a mezőgazdaságot, a kereskedelmet, a bankrendszert és az élet más szféráit is, általános gazdasági válságról beszélünk.

Gyarmati Balázs történész

A firenzei arany fiorino d'oro

II. Jusztinianosz bizánci császár pénzei a VIII. századból

Évfordulók nyomán

1205. május 29. – Királlyá koronázták **II. Andrást**, az első magyar királyt, akinek koronázási esküt kellett tennie. 1177-ben született III. Béla magyar király és Chatillon Ágnes hercegnő gyermekeként. Háromszor nősült, 1200 körül vette feleségül Gertrúd merániai hercegnőt, akitől több gyermeke, köztük IV. Béla király és Szent Erzsébet született. 1213-ban Gertródot meggyilkolták, 1215-ben II. András újra nősült, Pierre Courtney leányát, Jolantát vette feleségül, akitől egy leánya született. 1233-ban második felesége is meghalt, majd egy itáliai örgróf leányát, a fiatal Beatrix hercegnőt vette el. Amikor II. András elhunyt, Beatrix gyermeket várt, akit külföldön kellett megszülnie. Az utószülött István herceg származását a magyar udvar sohasem ismerte el, mégis 1290-ben, Kun László meggyilkolása után István fiát hozták haza, és ültették a trónra III. Andrásként. 1222-ben az elégedetlen főurak magukhoz ragadták a hatalmat, és rákényszerítették az Aranybulla kiadására. Uralkodásának utolsó szakaszában állandósult az ellenségeskedése fiával, Béla ifjabb királlyal, aki 1227-ben befogadta és megkereszteltette a kunokat, létrehozta a szőrényi bániságot, valamint országos méreteken megkezdte az eladományozott birtokok visszavételét.

1899. május 29. – Ozorán Megszületett az A-vitaminnal kapcsolatos kutatásairól ismert **Cholnoky László** kémikus, vegyész. A Kossuth-díjas Cholnoky László 1924-ben szerzett Budapesten gyógyszerészdoktori diplomát. Péccsett dolgozott, közben tanulmányúton Grazban is járt, ahol elsajátította a szerves anyagok mikroanalitikai módszereit. 1934-ben vegyészdoktori diplomát is szerzett, 1952-ben pedig a kémiai tudományok doktora lett. Tudományos munkássága középpontjában a vitaminkutatóshoz fontos karotinoidok tanulmányozása állt, ehhez és az A-vitaminokhoz kapcsolódó kutatásairól 75 dolgozatot publikált. 1959-ben Kossuth-díjjal tüntették ki.

1985. május 29. – A modernkori labdarúgás talán legnagyobb tragédiája történt ezen a napon Brüsszelben. Összetűztek a focirajongók, ami 39 halálos áldozattal és több mint 600 sebesüléssel végződött. A **brüsszeli Heysel Stadionban**, az angol Liverpool FC és az olasz Juventus FC mérkőzése előtt történt a tragédia. A felhertelt angol huligánok betörték az olaszok részére fenntartott szektorba, ahol dulakodás kezdődött. A stadion omladozó oldalfa nem bírta a nyomást, és az emberekre dőlt. Az áldozatok testét a vaskerítés darabjaira helyezték, és egy halomba gyűjtötték a stadionon kívül, hatalmas futball-zászlókkal takarva le őket. Amikor a rendőrségi és mentőhelikopterek megérkeztek, a légszavarak szellelűfűt a halotti lepleket. A meccset az eset ellenére lejárították, az összetűzések a játék alatt tovább folytatódtak. Az egészet számos tévécsatorna élőben közvetítette.

1853. május 30. – **Isaac Merritt Singer** szabadalmaztatta az általa kifejlesztett varrógépet. A találmány kiterjedt a szálfeszítő, tűsíkító és anyagtovábbító részekre. Singer sem színésznek, sem üzletembernek nem volt jó, viszont félelmetes érzéke volt mindenféle műszaki dologhoz. Sok találmánya és sok szabadalma volt, de a balszerencse is üldözte, így negyvenéves koráig csak tengődött. 1851-ben azonban egy elromlott varrógép javításával bízták meg, ő pedig Howe masinája alapján 11 nap alatt kifejlesztett egy sokkal hatékonyabb, folyamatos varráshoz alkalmas eszközt. A szabadalom miatt hosszú éveken át pereskedett Howe-val, viszont a procedúrának köszönhetően találkozott az ügyvéd Edward Clarkkal, akit felvett cégéhez. Clark reklámkampányai-

nak és üzleti érzékének köszönhetően 1865-re a vállalatnak 29 országban voltak gyárai, Singer tehetségéből pedig 20 szabadalmaztatott találmányra futotta. Nagyjából 15 millió dolláros vagyonát halála után 23 gyermeke között osztották fel.

Május 31. – **Nemzetközi gyermeknap.** A világ több országában megtartott ünnep. 1950 óta május utolsó vasárnapján ünneplik a Nemzetközi Demokratikus Nőszövetség 1949. novemberi határozata alapján. A cél ekkor az elmaradott, háború sújtotta országok gyermekeinek megsegítését szolgáló akciók szervezése volt. Ezen a napon minden nagyobb településen játékos programokat, versenyeket, báb- és színelőadásokat rendeznek a gyermekek számára. Hasonló rendezvény már a II. világháború előtt is létezett: gyermekhét, amely először 1931 májusában került megrendezésre, elsősorban játékosági céllal.

1904. június 2. – Megszületett **Johnny Weissmüller** ötszörös olimpiai bajnok amerikai úszó, Tarzan megformálója. Eredeti nevén: Weissmüller János. Szabadfalun született, ami ma Temesvár város része. Ő volt az első olyan ember, aki a 100 méteres távot egy percen belül teljesítette. Az öt olimpiai arany (és egy vízilabdában szerzett bronz) mellett ötvenkétszer lett amerikai bajnok, hatvanhét világrekordot állított fel. Johnny családja a fiú születési évében vándorolt ki Amerikába, Chicagóban telepedtek le. Johnny, fiatal gyermekként satnya testalkata miatt sokat betegeskedett. Orvosi tanácsra kezdett el úszni, s azt annyira megkedvelte, hogy ideje nagy részét a vízben töltötte. Peter öccsével a Michigan-tó partján úszómesternek álltak, ekkor kezdődött a fiú úszói pályafutása. A kitartó gyakorlás annyira meghozta eredményét, hogy első versenyén, 18 évesen világrekordot javított.

Igaz, hogy a polipoknak három szívük van?

A különböző polipfajok a puhatestűek (Mollusca) törzsének fejlábúak vagy lábasfejűek (Cephalopoda) osztályába tartoznak. Vérkeringésük igen sajátosan alakult ki.

Míg az emlősöknél a vért egyetlen szív pumpálja az egyik vérkörön keresztül a tüdőbe, a másikon keresztül a test többi részébe, addig a fejlábúaknak van két kis segédszívük is. A szisztémás szív juttatja el az oxigénben dús vért a polip testének legnagyobb részéhez. A két kopolytú tövében található egy-egy járulékos szív is, amely a testben „elhasználta”, immár oxigénben szegény vért keresztül pumpálja a kopolytúkon, ahol az ismét oxigént vesz fel, és visszajut a szisztémás szívbe.

További érdekesség, hogy sok más puhatestűhöz hasonlóan a polipok vére is kék színű. Ennek oka, hogy vérükben az oxigén szállítását nem a piros színt kölcsönző hemoglobin végzi, hanem a hemocianin, amelynek oxigénnel kötést létesített formája kék színű. A hemocianin normál körülmények között gyengébb oxigénkötő képességgel bír, mint a hemoglobin, azonban alacsony oxigénnyomás mellett és hideg környezetben – márpedig a polipok ilyen viszonyok között élnek – sokkal hatékonyabb annál. (ng.hu)

A polipoknak tényleg három szívük van

Növények a bölcsességekben

Összegyűjtöttünk egy csokorra való közmondást, vagy egyszerűen bölcsességet, amelyben valamilyen növény vagy növénycsoport szerepel. Az értelmezését rád bízuk:

Csalánba nem üt a mennykő.

Kicsi a bors, de erős.

Nem esik messze az alma a fájától.

Nem zörög a haraszt, ha a szél nem fújja.

Szép vidék sás nélkül nincsen, hegyvidék forrás nélkül nincsen.

Ha a virágszirom lehullott a fáról, már nem térhet vissza rá.

A korona nélküli fát nem cibálja a szél.

Bűnös ember a falevél rezgésétől is megijed.

A lehullott virág hátrahagyja illatát.

Egyetlen kaktusz sincs úgy tele tövissel, hogy ne ferde el rajta virág.

Az a rózsza, amelyik a viharban nyílik, a legritkább és legszebb valamennyi közül.

Magas fának hosszú az árnyéka.

Ne nyisd le a fát, amelynek árnyékában nyugszol!

Üres kalász fenntartja a fejét.

Az ágak mutatják meg, hogy milyen a gyökér.

Az elszáradt virág nem nyílik újra.

Sprint – 5 hónapos oroszlánkölyök első élménye a szabadban, miután kiengedték a rácsok mögül

Fotó: Kovács Péter

Növényrekordok

A **leggyorsabban növé** fa a Malajziában élő *Albizia falcata*, amely a nálunk is ültetett selyemakác rokona. Egy év alatt 10,74 métert nő, azaz átlagosan 2,4 centimétert naponta.

A **lágyszárúak** között a bambuszok egyes fajai a csúcstartók, megfelelő körülmények között naponta csaknem egy métert is növekedhetnek. A száguldás szerelmeseinek a kedvéért, ez átszámítva: 0,00003 km/h.

A **legnagyobb növény** egy USA-ban élő rezgő nyár (*Populus tremula*). Tömege megközelítőleg 6000 tonna lehet, kiterjedése 43 hektár. Ez a nyárfahálózat egy növénynek számít, hiszen egy gyökere van, és a genetikai állománya is minden részében teljesen azonos. A növénytömeg egy szervezatként működik, hiszen a lomb minden részén egyszerre vált színt, és egyszerre hullik le.

A **legnagyobb fa** egy örökzöld mamutfenyő (*Sequoia sempervirens*) volt, amelyet száz éve egy vihar döntött ki. Össztömege 3300 tonna, törzstérfogata meghaladta a 2500 köbmétert.

A **legnagyobb lomboszat** egy fügefafa (*Ficus benjamina*), egy Srí Lankán élő példány lombkoronája 1,2 hektár területet árnyékol be. Lombtömegének tartásában mintegy 1200 támasztógyökere segíti, amellet, hogy törzskerülete 412 méter.

A **legmélyebbre** egy dél-afrikai füge gyökere hatol le: a 120 méterrel alatta található barlangba is beelőd.

A **leghosszabb gyökérrzettel** a nálunk termesztett rozs is hírnevet szerzett magának ebben a kategóriában. Egyetlen egyednek gyökérszövedékének hossza meghaladná a 600 kilométert, ha szétbogozva egymás mellé helyeznénk egy vonalban.

A **legmagányosabb** egy az Antarktiszon élő lucfenyő (*Picea abies*), a legközelebbi fa 222 kilométerre található tőle.

A **legidősebb** növény korát szénizotópos kormeghatározással lehetett csak megsaccolni. A *Lamatia* (*Lamacia tasmanica*) nevű kis termetű bokor csak néhány példánya él Tasmániában – körülbelül 43 000 éves.

A leggyorsabban növé fa az *Albizia falcata*, a selyemakác rokona

Egy gyönyörű nagymacska – a ködfoltos párduc

A ködfoltos párduc különösen rejtett életmódot él, így leírása is inkább a fogságban tartott egyedek viselkedésén alapul. Korábban úgy vélték, hogy sajátos koponyaszerkezete alapján nemének egyetlen képviselője, de amerikai kutatók felfedezték, hogy a Borneón és Szumátrán élő változata, a borneói ködfoltos párduc önálló fajt képvisel. A ködfoltos párduc 61–106 centiméter hosszú, súlya 11–23 kilogramm. Sárgásbarna, homokszínű bundáját jellegzetes, szabálytalan formájú, sötét szélű foltok díszítik. A ködfoltos párduc a legkisebb nagymacska, szemfoga azonban legalább olyan nagy, mint a tigrisé.

Elsődleges zsákmányát fán élő emlősök, főleg gibbonfélék és makákók alkotják, amelyet kismamával, madarakkal, szarvasfélékkel, gyalogsüfélékkel egészít ki. Mivel fő zsákmánylata fán él, a ködfoltos párduc kitűnő mászó. Rövid, rugalmas lábainak, nagy mancsainak és éles karmainak együttes hatása nagyon magabiztossá teszi. A ködfoltos párducok farka olyan hosszú, mint testük, ezzel is segítve az állatot az egyensúlyozásban. Meglepő módon az ágak alján kapaszkodva is tud mászni, és fejjel lefelé mászik le a fatörzsekről. A fogságban a ködfoltos párducok ösztönszerűen a hátsó lábaikon függeszkednek, hosszú farkukat lengetve egyensúlyoznak, és fejjel lefelé szaladnak le a fatörzseken.

Elterjedési területe Dél-Kínára, a Himalája keleti részére, Északkelet-Indiára, Délkelet-Ázsiára és az Indonéziai-szigetvilágra terjed ki. Kedvelt élőhelyük az akár 2000 méteres magasságban lévő trópusi és szubtrópusi esőerdők, azonban néha a mangróvemocsarakban és a füves területeken is feltűnnek.

A ködfoltos párduc viselkedése nagyrészt ismeretlen az állat rejtőzködő természete miatt. Feltételezhetően magányos élőlények, csak addig állnak össze más egyedekkel, amíg a szaporodáshoz és kölyökneveléshez kapcsolódó tevékenységek lefoglalják őket.

Mivel a ködfoltos párducot nehéz a terepen tanulmányozni, megbízható becslés a populáció méretéről nem létezik. Az egyre kiterjedtebb erdőirtások következtében élőhelyük elvesztése és a kínai gyógyászatban történő felhasználásuk miatt elterjedt vadászatukból eredően a ködfoltos párduc a veszélyeztetett fajok közé tartozik.

ÁLLATKIRAKAT

Három tigrikölyökről gondoskodik egy orangután

Egy amerikai állatparkban élő orangután a gondozásába vette a parkban nemrég született három tigrikölyköt. A dél-karolinai Myrtle Beach Safari hím orangutánja, miután látta, ahogy a gondozók etetik és játszanak tigrikölykökkel, úgy döntött, hogy ő is részt vesz a kölykök gondozásában. Cumisüvegből eteti őket, játszik, birkózik velük, és szeretetteljesen ölelgeti a kis tigriseket.

Különleges állatbarátság

Az állatvilágban is különös, ha két ennyire különböző fajta állat barátkozik össze, de Osiris és Riff Raff, amióta ismerik egymást, azóta elválaszthatatlanok, és mindent együtt csinálnak. Jelenleg ők az egyik legkülönösebb és legaranyosabb páros. Osiris egy holland pásztorkutya, amely óriási tapasztalatot gyűjtött mentett állatok gondozásában. A hároméves terápiás kutyus boldogan játszik a három hónapos patkánnyal. Osiris és Riff folyamatosan együtt lógnak, a bizalom köztük óriási: Osiris még azt is megengedi, hogy Riff a fogait tisztítsa. A patkányokat sokan leírják, mert úgy gondolják, hogy koszos, bűdös és fertőzéseket terjesztő állatok. Megfelelő környezetben azonban nagyon is otthon érzik magukat, taníthatóak, ráadásul nagyon hálás állatok.

RÜGYFAKADÁS

Az emlékekért kutatok a polcokon

Az emlékekért kutatok a polcokon, mindjárt el is ballagunk. Valamikor, amikor kicsik voltunk, ide hozott a sorsunk. Megismerkedtünk, egy osztályba kerültünk, egymást megkedveltük. Elmúlt egy év, nem csökkent a játék, de lett tét és bizonyíték. Hopp, elrepült még egy esztendő, elkezdett nőni a bendő. S ahogy meg is van énekelve:
„véget ért az álom, véget ért a nyár, picikből negyedikesek lettünk már.”
Elbúcsúztunk a szép élettől, a semmittevéstől is talán, fellépett a tanítónéni-hiány.
A sok zord tanár, mind betörésünkre vár, az ötödikesek sorsa, akár az Egri vár. Voltunk sokat kirándulni, de ezt már sokszor le kellett írni. Szép volt, jó volt, ennyi!
Váltakoztak a tanárok, mint a cserediások. Emlékekért kutatok, de üresek a polcok. A felső tagozat már nem olyan érdekes, ezért sok mindenre nem emlékszek. Egyhangú az osztály szájíze, akárcsak a Balaton vize. És a legszebb dolog, ami történt velünk, hogy sokat-sokat nőttünk. Jaj, nem is ez a lényeg, hanem az, hogy lassan mindennek vége. Ami igazán jó volt, persze csak erre emlékszem! Ezt kellett most leírni – kötelezően –, ez volt a legszebb utunk messzemenően.
Sok tanulás vár még ránk, együtt is, meg nem is, eme utolsó sorral búcsúzom a magyartanárnőtől is. Befejeződött a nagytakarítás, gyors volt, mint egy kiállítás. Kifogytak a könyveim, elfogytak a könnyeim, de legalább felejtethetetlen emlékekért kutattam a polcokon.

Fenyvesi Flórián, 8. osztály, Csáki Lajos iskola, Topolya

Röhög az egész osztály

Az egyik iskolai napon a magyar szaktanteremhez vándoroltunk. Megvártuk, míg az előttünk lévő osztály kikecmereg az osztályteremből, és elfoglaltuk a helyünket.

Kikészítettük a füzeteket, könyveket. A tanárnő is kijött a kabinetből, és kezdődött az óra.

- Nyissátok ki a füzetet, és írjátok fel címnek: Radnóti Miklós.
- Hányadika van? – kérdezte Alíz.
- December 28 – válaszolt Dóra.
- Kösz!

Ez az óra Radnóti Miklós életéről szólt, és arról, hogyan vitték munkatáborba az akkor élő legnagyobb magyar költőt. Éppen arról beszélünk, hogy fogolytáborba vitték, amikor Valéria tanárnő észrevette, hogy az egyik fiú nem figyel.

- Dórián, milyen táborba vitték Radnótit? – kérdezte a tanárnő.
- Ő... hát fizikai táborba.

Ekkor már mindenki a nevetés küszöbén állt, de sikerült visszafojtanunk.

- Hogy mondjuk egy szóval a régi magyar katonát?
- Nem tudom.
- P... p... p... – segített kicsit a tanárnő.
- Paraszt?

Ivonn a szájára tette a kezét, Anna a füzete mögé bújt, én pedig a számat harapdáltam, hogy ne kuncogjuk el magunkat.

– Novák? – ekkor Dórián padtársára esett a választás, aki szintén ábrándozott.

- Úgy emlékszem: poroltó.

Ez volt az utolsó csepp a pohárban. Volt, aki a térdét csapdosta, volt, aki a fejét fogta a nagy hahotázásban, de az biztos, hogy a terem csak úgy visszhangzott a gyerekkacajtól.

Le is írtam ezeket az aranykópéseket, ha netán elfelejtenénk, felolvasom, és újra röhögni fog az egész osztály.

Gordos Ágnes, 5. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Egy tárgy leírása

A tárgy, amiről írni fogok, az a ceruza. Mi is a ceruza? A ceruza fahengerbe foglalt vékony grafitrúd. Egyszerű és praktikus darab, ezért lett elterjedt és népszerű az egész világon.

A ceruza őse a grafit, Angliából ered. A mai formájában csak a tizennyolcadik században kezdték el gyártani Németországban. Valamikor luxuscikknek számított, de ma már el sem tudjuk képzelni nélküle a mindennapjainkat.

Nekem is van többféle belőle: puha, kemény, tompa, hegyes, használt és használatra váró. Segít nekem papírra jegyezni a gondolataimat, számításaimat. Egyik kedvenc tantárgyam a rajz. Rajzórán nagy segítség számomra, mert szépen lehet vele rajzolni, árnyékolni, és nem utolsó sorban ki is lehet törölni, ha éppen nem vagyok elégedett a „munkájával”. Vannak olyan ceruzák is, amelyek végén radírgumi van. Ez a fajta a kedvencem. Mivel elég feledékeny vagyok, sokszor odahaza felejttem a radírgumit, és ilyenkor kerül elő a tolltartóból a mentő ceruza, amely végén radír is van. Ennek a ceruzának csak az a hátránya, hogy nem lehet megrágni a végét, pedig én szívesen tenném ezt, különösen, amikor izgulok.

Próbálkoztam én már a ceruza modern változatával is. Ez az a fajta, amit nem kell hegyezni, hanem csak a grafit hegyeket kell bele utántölteni. De nem tudtunk megbarátkozni, így hát maradtam a régi, jól bevált ceruzánál. És ha netán izgulnék, a végét is leharapom.

Barna Sára Dávid, 5. osztály,
Ivo Andrić iskola, Budiszava/Tiszakálmánfalva

A tavaszi szünetben történt

Egy szombati napon a barátnőm születésnapja volt. Engem is meghívott az anyukája, és izgultam, mert Jaszmina nem tudott róla. Három órára mentem.

Mikor odaértünk, átadtam az ajándékot, és ő nagyon meglepődött. Leültünk, és beszélgettünk. Idővel megérkezett a többi vendég is. Megvártunk mindenkit, és kimentünk az utcára játszani. Egy ideig gödörmacsokáztunk, utána bújócskáztunk. Kicsivel később következett a torta. Nagyon finom volt. Végül már, mikor meguntuk a bújócskát, úgy döntötünk, hogy kihívjuk az Eriket, és focizunk. Úgy is tettünk. Jó ideig fociztunk. Sajnos, mire kezdtünk belejönni a játékba, jöttek értem a szüleim.

Ez a nap nagyon jól sikerült, és remélem, hogy lesz még sok ilyen élményem.

Ördög Noémi, 3. osztály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse

Juhász Noémi,
2. osztály,
Széchenyi
István iskola,
Szabadka

Az én anyám

Az én anyám egyszerű asszony, nem sminkel, nem divatozik, de nekem mégis ő a legszebb ezen a világon.

Gyermekkorom hajnalán gyöngé gyermek voltam, anyám sokat virrasztott mellettem, lágy kezében a kezemet fogta, szemeiből olykor könny csordult, és azzal magyarázkodott, hogy megthotta a mese, amit olvasott.

Ma már sudár ifjúvá cseperedtem, nem kell, hogy magyarázza könnyeit sem, boldogságát, hisz szavak nélkül értek mindent.

Ő az én legjobb barátom, jókat tudunk együtt nevetni. Vannak apró titkaink, apró pillantások, amit csak mi ketten értünk. Tudja, ha boldog vagyok, ha szomorú, ha beteg, vagy ha csak füllentek. Támaszt nyújt, óv, segíteni próbál. Tanít, hogyan küzdjek, szeressek, megbocsássak, és mindezt ne osztogassam azoknak, akik nem érdemlik meg. Minden szava megérint, büszke rám, mindig megbocsát. Áldom megérintő szívét. Arcán mindig napsugár ragyog. Mindent megtenne értem, talán a csillagot is lehozná az égről. Szeretem amikor rámhadjol, és homlokon csókol, közben meleg karjaival átkarol. Mindennap reményt ad, ha fáj a lelkem, csendesen megsírat, együtt érez velem és vigyáz rám.

Az én anyámtól nincs kedvesebb, úgy szeret, mint senki más. Ő oly sokat ad, de keveset kap. Tartok attól a pillanattól, amikor az élet távol sodor tőle, mert úgy szeretem, mint senki mást.

Kocsis Károly, 8. osztály, Sever Đurkić iskola, Óbecse

Tavaszi zsongás

*Itt a tavasz,
Itt van már,
Kibújt a szép napsugár.
Kinyíltott már
Sok virág.
Illatok járják át a kerteket.
Megjött
már a fecske, gólya,
és a sok bogár is előbújt.
Virágba borultak,
Rügyeznek a fák.
Így köszöntik a
Tavasz illatát.*

**Falletta Lena, 5. osztály,
Moša Pijade iskola, Pacsér**

Farkas Viktória, 3. osztály, Október 10. iskola, Horgos

RÜGYFAKADÁS

Kamaszkori problémák

A tanárnő elég furcsa címekeket adott. Nem az igazi. Nem is tudtam melyiket választani. Már meg is van.

Ha másnak nem, akkor így mondom el az én problémáimat. Milyen is kamasznak lenni? Ez egy megmagyarázhatatlan kor, számomra fura érzésekkel teli. Mik a problémáim? Nem is tudom, hol kezdjem. Például a pattanások. Ez olyan, mintha mini dombok lennének az arcomon. Ebben a korban hanyagabb vagyok, mint eddig. Például a házi feladat elkészítésében. Ez igazi probléma. Miről is kéne még beszélni? Nem idevágó, de a tanárnő megkérdezte, hogy tetszenek-e a címekek. Hát majdnem egyhangúan azt választottuk, hogy nem igazán.

Azt is mondták, hogy a házi olvasmánnyal kapcsolatban írjunk. Ez így nem is jó, most azért csak ismerjük annyira magunkat, hogy ne tudjunk írni magunkról. Visszatérve ez a valóság, ezen változtatni nem lehet, a pattanásokon és a többi problémán. Vannak olyan pillanatok, percek, hogy visszafelelek, vagy ha nem tetszik valami, akkor is ez a szituáció. Van, hogy jobb lenne, ha nem szólálnék meg, mert néha kicsit sértő, ha kimondom másról azt, amit gondolok. Nagyobb csalódásom nem is volt, nem mondható csalódásnak, csak nem értem meg, hogy miért kaptam egyest még huszonhat pontra is... Nem tudtam erre mit mondani. Ez van, ezt kell szeretni.

Nem vagyok tökéletes, de soha sem leszek az. Engem így kell szeretni.

**Utasi Tamara, 7. osztály,
Hunyadi János iskola, Csantavér**

A boldogság útja

A víz csobogása messzire elhallatszott, és már látni lehetett a tenger messzeségét.

A kis teknős félt, nagyon félt, nem tudta mi vár rá, de azt igen, hogy szörnyű dolog fog következni. Ebben a pillanatban egy kisleány felémelte az akváriumot. Valamit mondott, de a kis teknős nem értette. Látta a kisleány arcát, szomorú volt. Egy könnycsepp meg is jelent a szemében. Ebben a pillanatban az akvárium félfredőlt a leány kezében, és bekövetkezett a végzetes csapás. A kis állat a tengerbe zuhant, bele a mélybe. A víz hideg volt, a kis teknős félt, egyedül érezte magát. Senki sem védte meg. Úszni kezdett, és nem sokkal később találkozott egy kis halacskával. Ezt kérdezte tőle:

– Te teknős vagy?

– Ha, ha, te kis buta, én bohóchal vagyok, nem teknős – hangzott a válasz.

A kis teknős tehát búsan tovább úszott. Később találkozott egy nagyon furcsa teremtménnyel, őt is megszólította:

– Te ugye teknős vagy?

– Ugyan már, nem igaz, hogy nem látod, hogy én csikóhalnak szültem – válaszolt gúnyosan a hal.

Így hát a kis teknős szomorúan tovább úszott. Kicsivel később meglátott egy csomó teknőst. Olyan boldog lett hirtelen, a szíve majd' kiugrott a helyéről. Egyszer csak a teknősmama ott termett a kiscélos mellett, és így szólt:

– Kicsi teknősöm, merre jártál, már épp indulni készültünk. Na, gyorsan csatlakozz a többiekhez!

A kis teknős örült, hogy végre megtalálta a családját, de a kisleány hiányzott neki, nagyon hiányzott. Az állatok útra keltek, a kis kiscélost aztán már többet senki sem látta.

Valójában mi is olyanok vagyunk, mint a kis teknős. Elindulunk az élet tengerén, és senki sem tudja, hogy hol kötünk majd ki, de Isten tudja, mert ő egyengeti életünket.

**Kertész Zsuzsanna, 8. osztály,
Csokonai Vitéz Mihály iskola, Felsőhegy**

RÜGYFAKADÁS

Kamaszkor

A szülők a kamaszkort átmeneti időszaknak tekintik, amikor a fiúból férfi, a lányból pedig nő lesz. Kedvenc mondatuk: „Ó, ez az édes kamaszkor!”

Nem értem. Nem értem, mit találnak édesnek azon, ha az embernek megszakad a szíve, vagy ha mindenkit elküldene melegebb éghajlatra... Az önbizalmunkat próbálják növelni, de jelezném, hogy a „Nem, nem látszik a pattanásod!”, a „Lassan elfogysz!” és a „Nem, nem fogok haragudni, ha rossz jegyet hozol haza a suliból!” kezdetű mondatok nem nagyon táplálják az önbecsülésünket. A kamaszkort egy szóval tudnám jellemezni: borzalom. Borzalom reggel arra kelni, hogy nem száradt meg a kedvenc pólóm, hogy a hajam úgy áll, mint a széna-boglya, és hogy az uzsonnám megint májkrémes kenyér, amit utálok. A szüleim nem értenek meg. Nem értik, hogy a tanulásnál egy csomó hasznosabb dolgot tudnék csinálni, például: megdönteni a rekordom egy játékban, like-olni a barátnőm képét, megetetni a virtuális állataimat és így tovább. Zenét se bírok nyugodtan hallgatni, mert anya betoppan a porszívóval, azzal a kijelentéssel, hogy ő márpedig most porszívózni fog. Persze máskor ezt nem lehet elintézni. Aztán meg azon „áriáznak”, hogy micsoda rendetlenség van a házban. Mintha az én hibám volna.

Ki érti őket? Én, a kamasz biztosan nem.

Dudás Kata, 7. osztály, Csáki Lajos iskola, Topolya

Szépséges természet

Reggel, szemem kinyitván, madárcsicsergésre lettem figyelmes. Felöltöztem, majd kifelé vettem az irányt.

A nappalin áthaladva a konyhába értem. A konyhából a teraszra mentem, mivel onnan a nagy ablakon keresztül káprázatos a kilátás. Az ajtót kitarva kiléptem az ajtón, a kora reggeli természet látványa csodálatos!

A közeli fa ágán egy madárfészek látható, amelyből az aprócska madárfiókák dugdossák ki fejüket, és nyitogatják szemeiket. Pupilájkukat tágra nyitották, mikor anyukájuk közeledett a családi fészek felé. Csőrében egy-két giliszta mozgolódik, melyeket a fészekhez érve szétrág, majd a fiókák szájába adja. Eközben a földből ásáshangok hallhatók. Feltöri a földet, előbújik a föld alól... ezt a folyamatot nem sokan láthatják... a vakond a földre visszabújva egy hangyabolyt zavart meg reggeli nyugalmában. Az égre nézve egy kis sötétséget lehet látni. Nini, a nap fénysugarai próbálnak átbújni a felhők sűrűségén. A felhőket áttörve hirtelen fényesség borul a falura. A felém közeledő Fűles kutya nyitott szájjal fut, nyálcseppek röpdösnek körülötte. Hozzám érve földre teper, majd percek alatt nyálban úszik a terasz.

Pajkosságával ezt a reggeletem csodálatossá tette.

Firic Kristóf, 6. osztály, Dózsa György iskola, Gunaras

Majálison

Az idei majálisom háromnapos volt. Minden nap csodás eseményekkel.

Első nap a nénikémekkel a barátomhoz, Viktorhoz mentünk. Ott leginkább tollaslabdázunk és focizunk. Rostélyost is csináltunk és meg is ettük. Ebéd után kocsiba ültünk, a palicsi vidámparkba mentünk szórakozni. Négyszer ültünk fel a kedvenc gépünkre a Speddy forgómasinára. Másnap sakkversenym volt a Jughoslavia nyomdában. Nagyon rossz körülmények között játszottunk. Alig vártam, hogy anyáék érten jöjjenek. Ezen a napon is kimentünk Palicsra hamburgerezni. Harmadnap egy gyönyörű városba mentünk, Pécsre. Felmentünk a Kis József-kilátóba a Mecset-hegyre. Be lehetett látni egész Pécsset. A központban is jártunk. Egy elképesztően szép hely. Mintha Olaszországot látnám. Étteremben szintén Olaszország ízeit ettem.

Kedves Pajtások!

A tanévzáró közelsége hatotta át az **adai Cseh Károly iskola** felsőseinek fogalmazásait, melyet különösen a nyolcadikosok búcsúja határoz meg. Érdekes nyolcadikosként visszapillantani az egykori találkozásra az osztálytársakkal, tanítóval, akikkel aztán az egész életünket meghatározó éveket töltünk el. Apró Fruzsina, Albek Éva (5. osztály), Koós Enikő, Kovács Virág, Kitli Tamara, Búcsú Áron (6. osztály), Tóth Ádám, Pámer Bence, Raffai Zsákina, Cvitkó Nikoletta (7. osztály), Szügyi Levente, Balog Virág Ágnes, Almádi Ágnes, Hanák Adél, Szollár Bianka, Miklós Tímea, Koliger Maxwell (8. osztály) figyelmet érdemlő munkát készített.

A jövőbe tekintettek a **szabadkai Zmaj iskola** negyedikesei: Göncöl Andor, Ajtai Balázs, Tóth Márk, Duzsin Krisztina. A **topolyai Csáki Lajos iskolából** Dudás Kata jelentkezett. Az **óbecsei Petőfi Sándor iskola** harmadik b osztálya a levélírás fortélyai-val ismerkedett. Az eredmény nem maradt el, erről győzött meg bennünket Pekár Noémi, Brada Petra, Tóth Réka, Budai Szabina, és Terék Zseljana munkája.

A **magyarcsernyei Petőfi Sándor iskola** felsősei leíró fogalmazásokat készítettek: Bálint Ivóna, Vladuc Kristóf, Svarc Nikoletta (5. osztály), Oláh Dávid (6. osztály), naplószerűen jegyzetelnek: Rajkovic Miklós (7. osztály), de búcsúznak is az iskolától, mint például Oláh Anita (8. osztály).

Nagy Magdolna

Annyit azért észrevettem, hogy a városon nem uralkodik a szecesszió. Séta közben egy igazolványt vettünk észre. Úgy gondoltuk, hívni kellené a rendőrséget. Így tettünk. Ez egy jó cselekedet volt, mert velünk is történt egy szerencsés dolog Budapesten. Utba igazítottak Villány felé. Ezt a kisvárost is megnéztük. Számomra hangulatos volt.

Ez volt a majálisom, nem a szórakozás volt a fontos, hanem hogy a családommal lehettem, és hogy segíthetünk egy emberen.

Göncöl Andor, 4. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Szünetben

Elkezdődött a húsvéti szünet. Az ünnep itt volt a küszöbön. Mindenkire arra készült.

Mi, iskolások jól ki tudtunk kapcsolódni, mivel tíz nap szünetet kaptunk. Eljött a vasárnap. A gyerekek, köztük én is, a templomban énekeltek. Ott is kaptunk húsvéti ajándékot, egy társasjátékot. De itthon sem feledkeztek meg rólunk. Csokoládé és más finomságok is voltak az ajándékok között.

Apa és anya megengedték, hogy Endre és én tegyük a fészekbe az ajándékot a kicsiknek. Szili és Zsombi azt hajtották, hogy a nagyi és Margit, a nyuszi összeálltak, és így hozhatták el a húsvéti ajándékokat. Mi Endrével jót nevtünk ezen.

Másnap reggel apa alvás közben fújt tele kölnivel. Arra ébredtem, hogy majd megfulladok az erős illattól. Aztán sok locsolóm volt még. Érdekes verseket is mondtak. Nekem Endréé és Szilié volt a legjobb: „Köszönjük, hogy nem engedted ki a Sárít, mert a Sári sok karateütést hárít!... Szabad-e locsolni?”

És valami nagyon érdekes is történt! Denisz és Szilveszter szódával locsoltak meg. Meg is fáztam a víztől.

Nagyon szeretem a húsvétot még akkor is, ha egy kicsit meghűltem a szódavíztől.

Szabó Virág Emese, 5. osztály, Moša Pijade iskola, Pacsér

Az egérkisasszony vőlegénye

Volt egyszer egy egérkisasszony, olyan szép, olyan aranyos jószág, hogy megcsodálta, aki látta. Egérkisasszony apja-anyja büszke is volt a lányára, s maguk között így beszéltek:

– Nem akármilyen egérke a mi lányunk! Ha férjhez adjuk, nem akárkihez adjuk, az lesz a vőlegénye, aki a világon a legerősebb.

Egérpapa és egérmama el is indult megkeresni az erős, nagyon erős vőlegényt. A világon a Nap a legerősebb – gondolták magukban, elmentek hát a Naphoz, hogy megkérdezzék, akarja-e feleségül az egérkisasszonyt.

A Nap képe fölragyogott, sugárzott örömeiben, hogy feleségül kaphatja a szépséges egérkisasszonyt. Egérpapa azonban gondolkodóba esett, s így szólt a vőlegényjelölthöz:

– Mondd, Nap, biztos, hogy nálad erősebb nincs a világon?

– Hej, bizony van – mondta csüggedten a Nap. – Az eső sokkal erősebb nálam. Ha az eső megered, én eltűnök az égről, úgy félek tőle!

– Kár, bizony nagy kár – mondta egérpapa meg egérmama. – Így nem kaphatod feleségül a mi szépséges egérkisasszonyunkat. Most elmegyünk a nálad is erősebb esőhöz, alighanem ő lesz a mi lányunk vőlegénye.

– Kedves eső – mondta egérpapa és egérmama, ahogy az eső hajlékához értek –, úgy hallottuk, te a Napnál is sokkal-sokkal hatalmasabb vagy. Igaz-e ez? Mert ha igaz, feleségül kapod a szépséges egérkisasszonyt. De biztos, hogy nálad erősebb nincs a világon?

– Boldog volnék, ha feleségül kaphatnám az egérkisasszonyt – mondta búsan az eső –, de ami igaz, az igaz: a szél sokkal erősebb, mint én vagyok, hatalma van fölöttem: ha neki úgy tetszik, elűz az égboltról.

– Kár, bizony nagy kár – mondta egérpapa és egérmama. – Így nem kaphatod feleségül a mi szépséges egérkisasszonyunkat. Most elmegyünk a nálad is erősebb szélhez, alighanem ő lesz a mi lányunk vőlegénye.

Egérpapa és egérmama sietett a szélhez. Megkérdezték, vajon ő ezen a legerősebb a világon, de a szél bevallotta, hogy ismer nálánál erősebbet is:

– Nézzétek csak! Ott van az a kerítés! Már évek óta próbálok ledönteni, de nagyon erős lehet, nálam sokkal erősebb, mert sehogy sem boldogulok vele.

Egérpapa meg egérmama sietett a kerítéshez.

– Kedves kerítés, úgy hallottuk, hogy te erősebb vagy, mint a szél. Feleségül adjuk hozzád a mi szépséges egérkisasszonyunkat, ha valóban te vagy a legerősebb a világon!

– Szívesen feleségül venném a szépséges egérkisasszonyt – mondta a kerítés –, de ami igaz, az igaz: nálam sokkal erősebb a bivaly. Reggelenként erre jár, meg-megbökdös, meg-meglökdös a szarvával, még egy-két nap, és ki is dönt. Nálam hát sokkal erősebb a bivaly.

Egérpapa meg egérmama sietett a bivalyhoz.

– Mondd meg, de igaz lelkedre, kedves bivaly: te vagy-e a legerősebb a világon? A bivaly bánatosan ingatta a fejét:

– Nem, nem én vagyok a legerősebb a világon. Nálam sokkal erősebb a vontatókötél. Ha az a nyakamon van, tetszik, nem tetszik, arra megyek, amerre a vontatókötél húz.

– Kár, bizony nagy kár – mondták az egérszülők. – Így nem kaphatod feleségül a mi szépséges egérkisasszonyunkat. Most elmegyünk a nálad is erősebb vontatókötélhez, alighanem ő lesz a mi lányunk vőlegénye.

Egérpapa és egérmama nyomban indult a vontatókötélhez. A vontatókötél összecsavarva éppen szundikált a konyha sarkában.

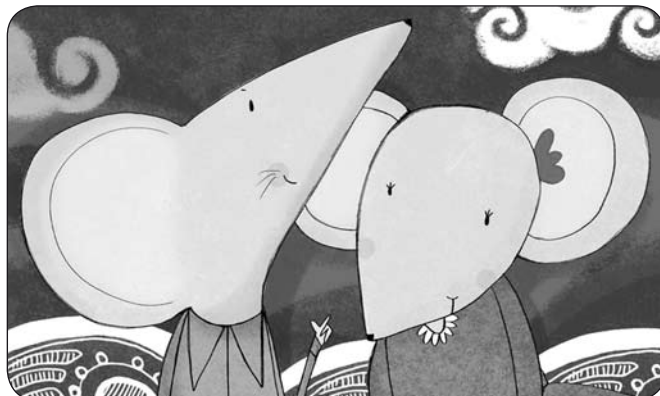
– Jó reggelt, vontatókötél! Ébredj már föl! – kiáltott rá egérpapa.

– Azt hallottuk, hogy te erősebb vagy a bivalynál, pedig a bivaly erősebb a szélnél, a szél erősebb az esőnél, az eső erősebb a napnál! Hát, ha te mindennél erősebb vagy, feleségül kapod a mi szépséges egérkisasszonyunkat! A vontatókötél kinyújtózott, aztán legyintett:

– Eh, dehogy vagyok én a legerősebb! A konyha másik sarkában van egy egérlyuk, abban lakik a híres-nevezetes egér úrfi, éjszakánként mindig előbújik, s rágcsál engem! Ha ez így megy soká, ma-holnap kettészakadok, aztán nem érek semmit! Bizony, nálam sokkal erősebb a híres-nevezetes egér úrfi!

– Nagyszerű! – mondta egérpapa és egérmama. Nem keresgéltek tovább vőlegényt, a híres-nevezetes egér úrfinál különbet úgysem találtak volna a szépséges egérkisasszony számára. Hamarosan megtartották a hét országra szóló egérlakodalmat.

Burmai népmeséből átdolgozta Bartócz Ilona

Jókai Mór

Fekete gyémántok

(Részlet)

A fekete gyémántok rabja

Nem mondunk vele semmi újat, ha felfedezzük, hogy a „fekete gyémántok” alatt értjük a kőszentet.

A gyémánt sem egyéb, mint égeny, jegec alakú szénanyag; a kőszén is az, csakhogy az átlátszó, emez fekete.

És mégis amaz a démon, emez az angyal.

Több, mint angyal – demiurgosz! Az a közvetítő szellem, akire az úr rábízta, hogy hajtsa végre a teremtés nagy gondolatait.

A kőszén mozgatja a világot. A gyors haladás lelke ötleme jön; vasút, gőzhajó tőle kölcsönzi csodaerejét; minden gép, mely alkot, teremt, a kőszén által él; ez teszi lakhatóvá a mindinkább elhidegülő földet; ez ad éjjeli fényt a világvárosoknak; ez az országok kincse, a föld utolsó adománya a tékozló emberiségnek.

Azért a neve „fekete gyémánt”.

Berend Iván még atyjától öröklötte a Bonda-völgyi kőszéntárnát, melyet az minden részvényes és segítő társ nélkül kezdett meg.

Csendes üzlet volt. A közeli hámorok s egy pár vidéki város közönsége elfogyaszták rendszeres árért az évi termelést. Nagyobb kiterjedést adni a vállalatnak nem volt hivatott dolog, miután a tárna mind a fővárostól, mind a hajó- és vasutaktól távol esett, s így a nagyobb szerű fogyasztókra nem számíthatott.

Így is behozott évenként átlagosan tízezer forintot. Csinos jövedelem egy embernek, ki maga tesz a saját üzlete érdekében minden lépést. Azt azonban jól tudjuk, hogyha mindezt másra bízna, először is tízezer forintot az igazgatásra elfizetne, és másodszor még egy másik tízezer forintot fizetne rá az üzletére „veszteség” cím alatt. Ezt értik, akik próbálták.

Hanem hát a gazda maga lát minden után, és érti a dolgát alaposan, és van kedve az üzletéhez. Három dolog, ami, ha együtt találhatik, azt mondják róla, hogy „szerencse”.

Pedig nem „szerencse”, hanem „önerő”.

Berend Iván maga van mindenhez, ami saját magának kell. Mikor annak a kis koromlepte háznak az ajtaját beteszi maga mögött, mely lakásául szolgál, nem várja sem nő, sem gyermek, sem cseléd, még csak egy kutya sem. Maga van.

Maga szolgálja magát. Nagy úr! Nem szorul senkire. Háztartásához nem kell cseléd. Ott eszik, ahol napszámossai, és abból az ételből, amiből azok. Az evést tartja a leghaszontalanabb időtöltésnek, hanem azért eszik

sokat, mert erős testalkata s a nehéz napi fáradság követelik a megfelelő táplálékot; de nem szokott sokat válogatni az ételben, s sok időt tölteni mellette. Siet belapátolni a parasztkorcmáros készítette ételleket, s aztán fűtve a gép! Különbség az ő életrendje s a közmunkásé között csak az, hogy ő nem iszik semmi szeszes italt. Azok csak izmaikkal dolgoznak; de ő izmaival és agyával is. Szüksége van idegeinek egész erejére, nem bocsáthat rájuk alkoholt.

Ágyát nem szükség megvetni, hárságy az, pokróccal leterítve, takarója juhászbunda. Ruháit nem szükség tisztogatni, a szén csak újra belep. Mosni sem kell rá, vászonneműje kékre van festve.

Aki pedig azt a szolgálatot akarná neki tenni, hogy szobáját összetakarítsa, az a legnagyobb merényletet követné el rajta. Szanaszét hever abban egymás hegyén-hátán kinyitott könyv, ásványdarab, természettani műeszközök, rajzok, képek és göredek. Hanem annak mindeniknek ott kell lenni, ahol van. Ő tudja már azt, hogy mi hol van, s a legcsekélyebb papírszeletkét, melyre valamit feljegyzett, sötétben is megtalálja a látszólagos zűrzavar közepett. Nem szabad azokból semmit megmozdítani.

Abba a kis oldalkamarába pedig még csak betekinteni sem enged senkit, mely vegytani műhelyét képezi.

Ki is értené e rejtélyes műszerek hivatását az őt környező emberek közül? Mit világít

meg Locatelli lámpája? Mit számít fel Lavoisier tűzmérője, Berard gázhőmérték-hasonlítója? Mit tanít a csodateljes napspektrum? Mit mivel a Bunsen-villanygép, mely a vizet elemekre felbontja? Mi lakik Wollaston villanytelepében? Mit idéz elő a *hóvillany-oszlop*? És az a számtalan, csak a beavatott előtt fel-fogható titokszerű üst, katlan, lombik és kemence, a szublimáló *süvegvályha*, az átlátszó üvegüzögányok agyaggyűrűiken, Berzelius vegytani mérlege, Woulff *kéklőeszűrője*, az *élenyűvő* éterlámpa, a *folyékony széneny le-hűtője*, a *villósűrítő cső*, a kálium kemence, a *zöldlőmeszencsöveg*, Marsh *mirenykémelője*, az elem-vegybontó edények és mindezek között a legtitokszerűbb lény maga az, aki éveket eltölt közöttük, vajon mi szüksége van neki mindezekre?

Más halandó ember, ha kifáradtan megtér napi munkájából, jólesik neki, ha hozzáülhet az ízletes estebédhez, ha megoszthatja falatját vidám feleséggel, csevegő gyermekkel vagy legalább egy durmoló macskával; s ha jóllakott, legalább egy percre kiül háza elé, s egész napot a föld alatt töltve, egyet lélegzik az éj szabad párázatából; ez pedig, amint hazajött bányájából, bezárja magát tudákos barlangjába, tüzet gyújt, izzót szít a gázfűző kemencékben, vakító fényt gerjeszt görccsövei alá, köveket tör, nedveket főz, és halálos lég-

FEKETE GYÉMÁNTOK

nemeket idéz elő, mikből egy lehelet elég a túlvilágba jutásra.

Vajon mi üldözi?

Tán az aranycsinálás titka égeti agyát? Tán a bölcsek kövének rémképe kínozza? Tán annak áldozza álmait, hogy a szézenyből gyémántot jegecítsen? Tán felismerhetlen mérgek pokolhatását kísértgeti? Tán a léghajózás titkán töri fejét? Vagy egyszerűen nem tesz egyebet, mint a szenvedéllyé vált tudás démonától hagyja magát ragadtatni, s kutat, kísért, bűvárokodik, míg megőrül bele, s a sivatag tudásban elhagyja futni maga fölött az életet istenáldotta örömeivel?

Egy sem bántja őt ezek közül.

Ez az ember nem csinál aranyat, nem keres csodás meggazdagulásra való titkokat, nem főz mérgeket, nem bolondja a meddő kutatásnak.

Ez az ember egy nagy és az emberiséggel jóltevé titokforrást kutatja: hogyan lehet a szénbányák rémeit leküzdeni? *Minő szerrel lehetne eloltani egy kigyulladt kőszénbánya tűzbe borult pokoltármait?*

E titok üldözésében tölti el éjeit, ifjúsága, férfikora örömtelen éveit. Lehet, hogy belebolondul, lehet, hogy belehal; de a tudás, amelyet keresett, megérdemelte, hogy belehaljon, beleőrüljön; az emberiség nagy jóltevőjének, a kőszénnek szolgálatában történik az.

A tudomány rabjának is megvannak a maga élvezetei. Emésztő, idegrontó élvezetek, de túlvilági gyönyörrel járók. Csak a gyönyör teszi érthetővé azt a szomszédját, mely a tudást keresi. Hogyan zárkózik be valaki egy ércgözköztől fülledt odúba, s ifjú leányok, vidám cimborák helyett társalkodik lényekkel, kiket millió év és billió mérföld választ el tőle, olyanokkal, kik nem megfoghatók, olyanokkal, kiket el kell előbb társaiktól választani, hogy láthatókká legyenek, olyanokkal, kik még nincsenek, kiket még teremtenie „kell”,

és keresi a meleget nem a szívben, hanem a holt földben, és vére forr a szerelemvallomástól, melyet egy vegytani műtét sikerült házasságában a teremtő természet maga vall a merész halandónak! Bujálkodik a világalkotó elementumokkal, s gyermeket nemz a tüzek és vizek géniuszaival!

És ez nem bűvészet többé, nem ördöngöség, hanem tudomány, az Istenbe mélyedés tudománya.

Ez estén Berend Iván egy új találmánnyal tett ismételt kísérletet. Ez a bolygórendszer magyarázata.

Egy mély és széles üvegedény közepén van egy pörgettyű, melynek tengelye egy sárgás színű gömböt fűrt keresztül. Ez a gömb szappan-, olaj- és alkoholvegytékéből készült. Az olaj és alkohol könnyebb, a szappan nehezebb a víznél; a három egymással örömet egyesül, s ha helyes arányokban összevegyítettet, lesz belőlük egy lágy gyurma, mely éppen oly súlylyal bír, mint a víz, s így ott áll meg a vízben, ahova helyezik. Az egész lágyan marad, s a vízben fel nem olvad.

Iván a pörgettyűvel elkezdte a lágy gömböt forgatni a vízben, mire annak két vége a tengelyeknél lassan behorpad, s oldalai kidudorodnak. Ezek a pólusok és az egyenlítő.

Amint még erősebben pörgeti a gömböt, az egyenlítő annál jobban kidudorodik, utóbb lencseélt kap; egyszer a lencseélt elszakad a gömbtől, s ott marad gyűrűalakban a gömb körül. A gömb ismét narancs alakú lesz. Ilyen a Saturnus gyűrűje.

A pörgettyű tovább forgatja a gömböt, a róla levált gyűrű ugyanazon sebességgel forog vele együtt.

Egyszer a gyűrű szétpattan, s egyes részcskéi, nagyságuk, súlyuk szerint kisebb-nagyobb távolba elöketve, rögtön apró gömbökké idomulnak, s mindenik apró gömb folytatja körútját az anyagömb körül a vízben, s együtt forog saját maga körül. Íme a nap és bolygódjai!

Iván félretette a kísérő medencét, s elővette jegyzőkönyvét. Végignézett benne, s az utolsó lapokon jegyeztetett, igazgatott.

Sok törlés volt e könyvben. Hisz a legbölcsebb természettudós is bolondságnak találja ma azt, amit tegnap isteni megoldásnak vélt, s a tegnapi hipotéziseket a holnap tudás letörli a tábláról. Pedig egész tudományunk ilyen letörölt hipotézisekből áll. Eppur si mouve. Mégis mozog! Előre halad. És óriási léptekkel.

Sok bizarr, sok vakmerő tétel volt Iván jegyzetei között. Hanem egyet nem lehet tőlük eltagadni, azt, hogy volt bennük következetesség.

Azt mondta:

„Az egész világot a tűz tartja fenn. A nap maga s minden állócsillag nem egyéb, mint tűz. Teljesen olvadt állapotban levő anyag.

Jókai Mór

FEKETE GYÉMÁNTOK

Kedves Olvasó Tanulók!

Jules Verne ismert, a kőszénbányászat hőskoráról szóló regénye, a Fekete Indiák előtt hét évvel, 1870-ben látott napvilágot Jókai Mór Fekete gyémántok című műve. Lehet, hogy Verne olvasta is és megihlette a Jókai-regény. Ugyanis 1870-ben már megjelent több idegen nyelvű fordítása. Egy földtörténeti bevezetőt követően tudományos-fantasztikus karakterjegyekkel bír, ugyanakkor romantikus kalandregénnyé szerveződik Jókai Mór alkotása. Hősies küzdelem a világ jobbá tételéért, melyet a főhős, Berend Iván vállal magára; vele szemben ott

vannak az intrikus ellenfelek, Kaulmann Félix bankár a klérussal szövetkező tözdekapitalizmus képviselőjeként. Berend elveszíti vagyonát, szerelmét, egzisztenciáját, már-már a teljes bukás vár rá, hogy végül a sorsszerű véletlen (de még inkább: intellektuálisan nagyformátumú jelleme) mentse meg a katasztrófától: találmányaival és újításaival ugyanis képes megfékezni a tomboló bányatüzeket, amivel nagy tekintélyre tesz szert. A szerelem is visszatalál hozzá.

Nézzetek utána a regénynek!

Bence Erika

A legtöbb díjat Taylor Swift kapta

Nemrég zajlott le az MGM Grand Garden Arenában a 2015-ös Billboard Music Awards, avagy a Billboard zenei díjkiosztó. Ahogyan az várható volt, Taylor Swift diadalmaskodott, hiszen tizennégy jelöléséből nyolc díjat szerzett meg. Ezzel élen jár a Billboard történetében, ugyanis összesen 20 Billboard-díj büszke tulajdonosa, ezzel maga mögé utasítva a 19 szobrocskával büszkélkedő Garth Brooksot. Az énekesnőt Sam Smith követte, de nem távozott üres kézzel többek között a One Direction, Meghan Trainor, Pharrell Williams, Hozier, Iggy Azalea, Enrique Iglesias és John Legend sem.

Íme a nyertesek:

- A legjobb előadó:** Taylor Swift
- A legjobb új előadó:** Sam Smith
- A legjobb férfi előadó:** Sam Smith
- A legjobb női előadó:** Taylor Swift
- A legjobb R&B előadó:** Pharrell Williams
- A legjobb rapelőadó:** Iggy Azalea
- A legjobb countryelőadó:** Florida Georgia Line
- A legjobb rockelőadó:** Hozier
- A legjobb latin előadó:** Romeo Santos
- A legjobb dance/elektronikus előadó:** Calvin Harris
- A legjobb keresztény előadó:** Hillsong
- A legjobb együttes:** One Direction
- A Billboard 200 legjobb előadója:** Taylor Swift
- A Hot 100 legjobb előadója:** Taylor Swift
- A legkeresettebb digitális dal előadója:** Taylor Swift
- A legjobb rádiós dal előadója:** Sam Smith
- A legjobb turnézó előadó:** One Direction
- A közösségi média legjobb előadója:** Justin Bieber
- A legtöbbet játszott előadó:** Iggy Azalea
- A Billboard 200 legjobb albuma:** Taylor Swift – 1989
- A legjobb filmzene album:** Jégvarázs
- A legjobb R&B album:** Pharrell – G I R L
- A legjobb rapalbum:** J. Cole – 2014 Forest Hill Drive
- A legjobb countryalbum:** Jason Aldean – Old Boots, New Dirt
- A legjobb rockalbum:** Coldplay – Ghost Stories
- A legjobb latin album:** Enrique Iglesias – Sex and Love
- A legjobb dance/elektronikus album:** Lindsey Stirling – Shatter Me

Taylor Swift

- A legjobb keresztény album:** Lecrae – Anomaly
- A Hot 100 legjobb dala:** Meghan Trainor – All About That Bass
- A legkeresettebb digitális dal:** Meghan Trainor – All About That Bass
- A legjobb rádiós dal:** John Legend – All of Me
- A legjobb R&B dal:** Pharrell – Happy
- A legjobb rapdal:** Iggy Azalea feat. Charli XCX – Fancy
- A legjobb countrydal:** Jason Aldean – Burnin' It Down
- A legjobb rockdal:** Hozier – Take Me to Church
- A legjobb latin dal:** Enrique Iglesias feat. Descemer Bueno & Gente de Zona – Bailando
- A legjobb dance/elektronikus dal:** DJ Snake & Lil Jon – Turn Down For What
- A legjobb keresztény dal:** Carrie Underwood – Something In The Water
- A legtöbbet játszott dal:** John Legend – All of Me
- A legtöbbet játszott videoklip dal:** Taylor Swift – Shake It Off
- Billboard-slágerlistás teljesítmény elismerése:** Taylor Swift

Enrique Iglesias és Romeo Santos

Hozier

Új dallal rukkoltak elő

A walesi Bullet For My Valentine együttes negyedik albuma *Temper Temper* címen 2013-ban jelent meg, az ezt követő turné után pedig szinte azonnal stúdióba vonultak, hogy új albumukon dolgozzanak. Ennek eredményeként nemrég közzétették a várható album új dalát, a *No Way Out*-ot. Ahogyan az már más zenekaroknál is bevált, a Matt Tuck vezette formáció is elkészítette első dalszöveges videoklipjét az új dalhoz. Mindemmellett az is kiderült, hogy az új lemez a *Venom* címet kapja, és augusztus közepén kerül a zeneüzletek polcaira. A Bullet For My Valentine azt is bejelentette, hogy szeptembertől turnéra indulnak.

Legendás dalt dolgoztak át

A Karmin amerikai hiphopduó nemrég mutatta be új videoklipjét, amelyet az *Along The Road* című dalhoz készítettek. Alig telt el egy hónap, a páros ismét újdonsággal jelentkezett. Ezúttal azonban visszatértek a gyökerekhez, ugyanis Frank Sinatra egyik híres dalát, a *That Old Black Magic*-et dolgozták fel, és készítettek hozzá egy sokak szerint egyszerű, de stílusos videoklipet. A hangulatos fekete-fehér klip rendezője Stew Yost, a producerei a duót alkotó Amy Heidemann és Nick Noonan voltak. A páros a legendás előadó híres dalához készült videoklip helyszínéül egy népszerű helyet, az egykori CBGB klubot választották, erről számoltak be izgatottan a rajongóiknak.

A világmegmentő lányok

A mióta Taylor Swift áttért a popparra, sorra jelennek meg sikeres dalai és a hozzá készült videók. A *Bad Blood* videója kapcsán ismét valami eget rengetőt tervezett, így egy menő lánycsapatot hozott össze. A videóban megjelenik: Selena Gomez, Cindy Crawford, Jessica Alba, Mariska Hargitay, Ellen Pompeo, Ellie Goulding, Zendaya Coleman, Martha Hunt, Cara Delevingne, Gigi Hadid, Kendrick Lamar, Lena Dunham, Hayley Williams, Lily Aldridge, Hailee Steinfeld, Karlie Kloss és persze Taylor Swift is. Az eredeti stúdióverzió helyett egy Kendrick Lamarral közösen átírt szerzeményt hallhatunk. A videó producere is Taylor Swift, a rendezést viszont Joseph Kahnra bízta. A történetben Taylor és barátnői hős megmentő csapatot alkotnak, Selena Gomez pedig ezúttal egy gonosz karakter, Arsyn bőrébe bújhatott, akitől a lányoknak meg kell védeniük a világot.

Színpompás klipet készített

Hilary Duff már korábban bejelentette, hogy vakrandikkal és társkereső oldalakkal foglalkozik, azután kiderült, az új videoklipjének központi témájáról van szó. A *Sparks* című dalhoz készült, nemrég megjelent videó ezenfelül igazán színpompás lett. A Hannah Lux Davis és Austin Peters által rendezett klip debütálására sokan voltak kíváncsiak, így az énekesnő örömmel nyugtázta, hogy megérték az előkészültek okozta erőfeszítéseket. A videó megjelenésével Hilary Duff a visszatérő albumának címéről is lerántotta a leplet: a lemez a *Breathe* címen kerül a boltok polcaira június közepén.

Mozgásban a Lego Jurassic World

Június 12-én jelenik meg a Lego Jurassic World és eme bejelentés alkalmából a TT Games kiadott egy friss előzetest is a programhoz. A mostani jelenetsor kimondottan a dinoszauruszokra koncentrál, és megtekinthető a három Jurassic Park-film több emlékezetes része is.

Az előzetesben mindenesetre ismét nagyon ügyeltek arra, hogy a negyedik filmből semmit ne mutassanak annak ellenére, hogy egyébként az is része lesz a játéknak. A Lego Jurassic World a PC mellett X360, Xbox One, PS3, PS4, 3DS és Wii U platformokra jelenik meg. (sg.hu)

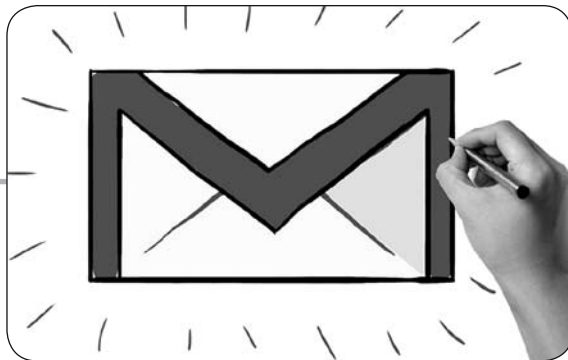
Így tarthatsz tízszer annyi fotót a telefonon, mint amennyit a tárhely enged

Amióta a mobiltelefonokkal fényképezni, videózni lehet, rengeteg fotót, videót tárolunk rajtuk. Csakhogy a tárhely nem korlátlan. Megoldás azért van, az alábbi alkalmazás kompromisszumos megoldást kínál erre.

Ha nem elég nagy a telefon tárhelye, akkor változtassunk a képek, videók méretén! Ebben segít a FotoFox alkalmazás, amely már az elkészülte pillanatában 90 százalékkal csökkenti a képek méretét, viszont az eredeti változat is hozzáférhető marad.

Az iOS-re és androidos készülékekre egyaránt letölthető applikáció használata igazán egyszerű, ha fényképezni akarunk, akkor a kamera ikon helyett erre kattintunk, s ezzel az alkalmazással fotózunk (videózunk). Már a kép elkészültének pillanatában látható, mekkora helyet foglal majd el a jól összenyomott kép, illetve azt is láthatjuk, hogy az eredeti kép felkerül az alkalmazás szerverére. Ehhez a felhasználónak amúgy semmit nem kell tennie, nem kell regisztrálnia, sehova sem kell bejelentkeznie, minden megy magától. A képek tehát látható formában ott maradnak a telefonunkon (és amilyen piciben itt láthatók, valójában nem is nagyon vehető észre a minőségromlás), azonban ha valamiért az eredeti változatra lenne szükség, például mert szerkeszteni szeretnénk, akkor azonnal letölthetjük a szerverről, ahol egyébként korlátlan a tárhely. Az alkalmazás azt is megmutatja, hány megabájtnyi helyet spóroltunk, mióta használjuk. (hvg.hu)

Okosodott a G-mail

A Google bejelentette az androidos készülékekre szánt G-mail alkalmazás legújabb verzióját, amely az elkövetkezendő napokban világszerte elérhetővé fog válni a felhasználók számára. Az applikáció legfontosabb újdonsága, hogy ha kiválasztjuk egy levelezőpartner avatarját, akkor azonnal felbukkannak a vele folytatott korábbi levelezések, kontaktinformációk és egyéb adatok.

Az androidos G-mail alkalmazás legutóbb március végén kapott új funkciókat, amikor is felbukkant az All inboxes nézet, melynek lényege, hogy egyetlen helyen áttekinthetjük az összes fiókunkba érkező leveleket. Mint ismeretes, a G-mail november óta már nemcsak G-mail, hanem egyéb e-mail fiókokat is támogat, az ezekben érkezett leveleket azonban korábban csak külön-külön nézetekben tudta megjeleníteni. (technet.hu)

A Google újabb nagy dobása: a saját fejlesztésű robotautó

Nyártól az utcákra viszi a Google a saját fejlesztésű robotautóinak legújabb verzióját. Az internetkonzern tavaly mutatta be kis elektromos kétülésesének prototípusát. Ez még annyira kezdetleges volt, hogy a fényszórói sem voltak valódiak. A mostani tesztverzióknak leszerelhető a kormánykerejük, gáz- és fékpédáljuk is lesz. Az autóban ülők vészhelyzetben így át tudják venni az irányítást. A jövőben azonban a Google lemondana ezekről a klasszikus alkatrészekről, robotautóinak irányítását teljesen a számítógépre bízna. Az új prototípusok legnagyobb sebessége mintegy 40 kilométer óránként. Ennél a sebességnél a légszákot és a közlekedési szabályok előírta más biztonsági berendezéseket is kihagyhatták a járművekből.

A Google 2009-ben kezdett dolgozni robotautón, és a friss adatok szerint a hat év alatt mindössze 11 kisebb balesetnek voltak részesei a korábbi prototípusok, ám egyetlen esetben sem voltak az ütközések okozói. A több mint húsz járműből álló Google-flotta hat év alatt több mint 2,7 millió kilométert futott, ebből mintegy 1,6 millió kilométert robot üzemmódban, többnyire országutakon és autópályákon. (MTI)

Földönkívüliek, zombik és időutazás

Földönkívüliek után nyomozhatunk, utazhatunk az időben egy rendőrfülkének álcázott időgép segítségével és támadnak a zombik. Mindez az otthonunkban történik majd, de legalábbis a tévéképernyőkön, avagy ezek a sorozatok is várhatók a tévében.

Ki vagy, doki?

A Doctor Who, avagy Ki vagy, doki?-széria legelső epizódja 1963. november 23-án került adásba. Az immár klasszikussá vált sorozat 26 évadot élt meg és 1989. december 6-án vetítették le a legutolsó részét az Egyesült Királyságban, ezzel pedig lezárult egy korszak. Ez azonban nem maradt így véglegesen, hiszen 2005. március 26-án ismét útjára indult. Az új Doctor Who a fiatalabb korosztályt is magával ragadta, hiszen jöttek a fiatalabb dokik is, a doki ugyanis alakváltó. A rajongók jelenleg a kilencedik évadra várnak, amelyet ez év januárjában kezdtek forgatni, és ősszel kerül adásba. Hogy lesz-e folytatás, nem tudni, de ha lehet hinni Steven Moffat producernek, aggodalomra semmi ok: jó ideig nem kerül pont a történet végére, hiszen még legalább öt évig a képernyőkön maradhat a Doki és TARDIS-a, valamint hűségesei. Legalábbis a tervek szerint. A szereplőhöz nemrég a Trónok harcából ismert Maisie Williams is csatlakozott. Főszerepben Peter Capaldit láthatjuk, ő az eddigi tizenkettedik Doki.

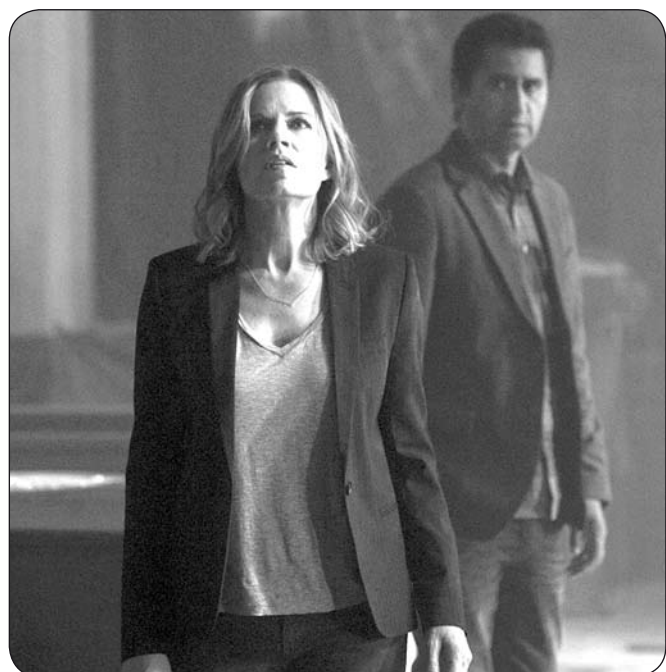
X-akták

Visszatér a kilencvenes évek egyik legnépszerűbb sorozata, az X-akták is, amelyben az eredeti főszereplőkkel találkozhatunk. David Duchovny és Gillian Anderson egy hatrészes évad erejéig bújik ismét Mulder és Scully bőrébe. A sorozat megalkotója, Chris Carter szerint az a legjobb az egészben, hogy a több mint tíz éves szünet idején a világ még furcsább lett. Az időzítés tehát tökéletes arra, hogy a sorozat visszatérjen hat rész erejéig, amelyekre a jövő év elején lehet számítani. Az 1993-tól 2002-ig kilenc évadot, majd pedig két mozifilmet megért sorozat főszereplője két FBI ügynök, akik paranormális jelenségek kivizsgálásával foglalkoznak. A cselekmény főként

az UFO összeesküvés-elmélet, valamint kormányon belüli titkok és leleplezések körül bonyolódik. A sorozat legismertebb szlogenje: Az igazság odaát van – mai napig is közhasználatban van.

Jönnek a zombik

Ismét felélednek a zombik, úgy tudni, máris elkezdődtek a Fear the Walking Dead című új sorozat forgatásai. A Fear the Walking Dead, valójában a Walking Dead testvérsorozata lesz, de a készítő szerint nem szükséges ismerni a korábbi részek történetét ahhoz, hogy kísérhető legyen az új sorozat. Az új részeket a kanadai Vancouverben forgatták, de Los Angelesben is rögzítettek jeleneteket. A sorozat első évada hat egyórás részből áll, amelyeket a tervek szerint a nyár végén kezdenek sugározni. A Fear the Walking Dead Los Angelesben játszódik, új szereplőkkel és történetszállal. A főbb szerepekben Cliff Curtist, Kim Dickenst, Frank Dillane-t és Alycia Debnam-Careyt láthatjuk.

Csaknem kilencvenöt éves a robot

Mi köze a jobbágyok által a földhasználat jogáért cserébe végzett munkának a programozott elektromechanikai szerkezetekhez? Több és kevesebb, mint gondolnánk.

Karel és Josef Čapek

A robot kifejezés Karel Čapek R.U.R. (*Rossumovi univerzální roboti* – Rossum univerzális robotjai) című színdarabjából vált ismertté. A darabban emberszerű robotok szerepelnek (ezeket ma androidoknak neveznénk): a történetben van minden, amit egy hasonló történettől várhatunk: robotok lázadása, szerelem stb., de tulajdonképpen azt a filozofikus kérdést feszegeti, hogy mi teszi az embert emberré.

Magát a szót az író bátyja, a szintén író Josef Čapek javasolta öccsének. Kiindulási alapja a *robot* szó volt, mely robotot jelent, de a jobbágyok által végzett munka értelemben. Ez a szó egyébként a szláv nyelvekben munka jelentéssel bír, és ez a magyar *robot* jobbágmunka szó alapja is.

Egy ipari robot

Ki volt Karel Čapek?

Magas intelligenciával és humorrall írt különböző témákról a mai Csehország területén élő Karel Čapek (1890–1938), testvére, Josef festő és író volt. Könyveit leginkább az érdekességük és a pontos, élethű környezetleírásuk miatt ismerik. Részben sci-fi íróként is azonosítják, aki jóval a science fiction önálló műfajjává válása előtt írt ilyen témájú könyveket. Őt tartják a klasszikus, nem mai tudományos-fantasztikus irodalom egyik megalapítójának, mely műfajban a jövőbe tekintés, például űrutazás, a társadalmi fejlődés a fő téma. Nevét *Aldous Huxley*-vel, *George Orwell*-lél szokták a legjobb sci-fi motívumokat használó írók közé sorolni.

A *The Robots* világszerte ismert előadója a német Kraftwerk (magyarul: erőmű) zenekar, az elektronikus zene máig ismert művelője

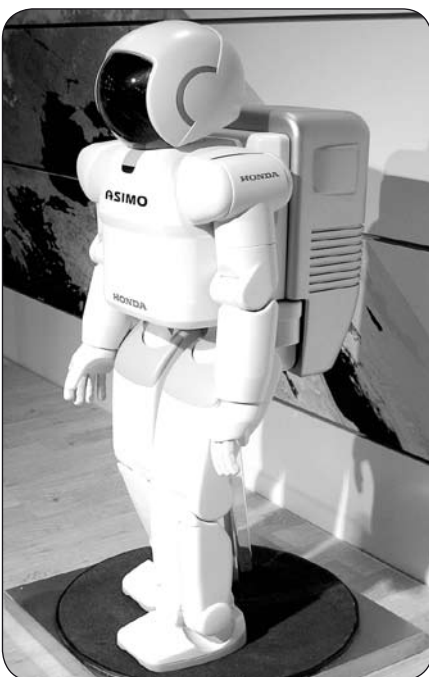
Čapek darabját 1921-ben mutatták be, inentől számíthatjuk tehát a *robot* mint gép születését. Még abban az évben bekerült a magyar nyelvbe, mivel a darabot magyar fordításban Kassán is bemutatták.

A robot szóalakkal kapcsolatban meg kell említenünk a magyar *málen(y)kij robot* kifejezést, mely az orosz *маленькая работа* [málenykaja rabóta] kis munka kifejezésből ered, és a második világháborúban elhurcolt civilek által végzett kényszermunkát jelöli. (Ezeket az embereket „egy kis munká”-ra vitték el.) A szerkezet érdekessége, hogy nemcsak az orosz szóból maradt el a szóvégi *a* (feltehetően a már korábban létező *robot* szó hatására), hanem a jelzőt is az új alakhoz igazították, nőneműből hímneművé „átértékelve”.

A nyelvi kérdésektől eltekintve a gépi robot nagy léptekkel fejlődik. Az élet számos területén – különösen az iparban – rendkívül jó szolgálatot tesz. A tudósok arra törekcszenek, hogy főleg olyan helyen alkalmazzák őket, ahol az emberre veszély leselkedik, vagy túl nehéz lenne számára, a robot viszont sértetlenül, következmények nélkül elvégzi. A házi robo-

tok terjedésével egyre fontosabb lesz, hogy kialakuljon egy jellemző, egységes viselkedésminta, amely lehetővé teszi, hogy azok ne csak kedvetlen munkás gépek legyenek, hanem valóban javítsák az életminőségünket. A robotok két nagy csoportja az ipari és a háztartási, de vannak játékrobotok, hadiiparban alkalmazott robotok, űrkutatásban bevetett robotok, stb.

A leghíresebb játékrobotokat bizonyára ismeritek, ezek: *Aibo*, a Sony robotkutyája, *I-Cybie*, a Silverlit robotja, *ASIMO*, a Honda emberszabású robotja. A filmekben is sok robot rendkívüli népszerűsége tett szert, gondoljunk csak a Csillagok háborújára: R2-D2, C3PO-ra, a 2001: Űrodisszeia HAL-9000-jére, a Vasököl boxoló robotaira, a Gyilkos robotokra, a Robotzsarura, a Terminátor „hőseire”.

ASIMO, az emberszabású robot

Az 1935-ben kiadott R.U.R. borítója

Mi a robotmunka?

Történelemórák során nyilván emlegették a robotot, minthogy a robot a feudális földesúri jövedelmek és jobbágyi terhek egyik formája, egyszerűen szólva a jobbágy ingyenmunkája, amit a földesúrnak végzett. A robotot az egykori Magyarországon az 1848-as jobbágyfelszabadítási törvény szüntette meg.

LEXIKON

NEVEM: Kazinczy Beáta.
BECENEVEM: Bea.
CÍMEM: 24430 Ada, Moša Pijade 48.
SULIM, OSZTÁLYOM: Cseh Károly Általános Iskola, 5. c.
OSZTÁLYFŐNÖK: Solymosi Éva.
ALSÓS TANÍTÓNŐIM: Berta Rózsa, Barna Helga.
AZ OSZTÁLY VEZETŐSÉGE: elnök: Gordos Ágnes, titkár: Onyeczki Babett, pénztáros: Fehér Ivonn.
KEDVENC TANTÁRGYAM: Földrajz, magyar, torna, rajz.
AMI NEHEZEN MEGY: Matek.
KEDVENC TANÁRAIM: Matic Ilona, Máriás Valéria.

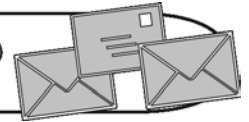
KEDVENC OSZTÁLYTÁRSAIM: Ivonn, Zsanett, Babett, Ági, Petra, Réka.
KEDVENC OLDALAM A JÓ PAJTÁSBAN: Teszt.
KEDVENC KÖNYVEM: Daniel Defoe: Robinson Crusoe.
KEDVENC HOBBIM: Lovaglás, kézilabda.
KEDVENC SPORTOM: Kézilabda, lovaglás.
KEDVENC EGYÜTTESEM: Phrenia.
KEDVENC DALOM: Demi Lovato: Neon Lights
KEDVENC FILMEM: A szállító, Tűzgyűrű, Vasember, Utazás a Föld középpontja felé.
KEDVENC SZÍNÉSZEM: Bruce Willis.
KEDVENC SZÍNEIM: Kék, fehér, rózsaszín.
KEDVENC ÉVSZAKOM: Tél.
KEDVENC ÉTELEM: Rakott krumpli, lasagne, limonádé.
MIT TUDOK ELKÉSZÍTENI: Tojás, tiramisu.
KEDVENC ÁLLATOM: Ló, kutya.
MI LESZEK, HA NAGY LESZEK? Fogalmam sincs.
NO ÉS A SZERELEM? Nincs.

NEVEM: Mihalek Bálint.
BECENEVEM: Miki.
SULIM, OSZTÁLYOM: Cseh Károly Általános Iskola, 5. b.
OSZTÁLYFŐNÖK: Bacsi Dávid.
ALSÓS TANÍTÓNŐIM: Ürményi Erika, Maksó Éva.
AZ OSZTÁLY VEZETŐSÉGE: elnök: Mihalek Bálint, titkár: Túri Marianna, pénztáros: Nagy Bálint, Szél Kata.
KEDVENC TANTÁRGYAM: Történelem.

AMI NEHEZEN MEGY: Matek.
KEDVENC TANÁRAIM: Matic Ilona.
KEDVENC OLDALAM A JÓ PAJTÁSBAN: Vicckupac.
KEDVENC OSZTÁLYTÁRSAIM: Nagy Bálint.
KEDVENC KÖNYVEM: Daniel Defoe: Robinson Crusoe.
KEDVENC HOBBIM: Lego kockázás.
KEDVENC FILMEM: Star Wars.
KEDVENC SPORTOM: Foci.
KEDVENC EGYÜTTESEM: AC/DC.
KEDVENC SZÍNÉSZEIM: Bud Spencer, Terence Hill.
KEDVENC SZÍNEM: Kék.
KEDVENC ÉVSZAKOM: Nyár.
KEDVENC ÉTELEM, ITALOM: Lasagne, szőlőlé.
MIT TUDOK ELKÉSZÍTENI: Tejberizs, kávé.
KEDVENC ÁLLATOM: Kutya, oroszlán.
MI LESZEK, HA NAGY LESZEK? Még nem tudom.
NO ÉS A SZERELEM? Rajta vagyok az ügyön!

MIZUJS?

Sajó Károly

**Kárpát-medencei
 Környezetvédelmi
 Csapatverseny**

A fa mint megújuló nyersanyag

Sajó Károly Kárpát-medencei környezetvédelmi csapatverseny

Május derekán Újvidéken az Apáczai Diákotthonban tartották meg a Sajó Károly Kárpát-medencei környezetvédelmi csapatverseny területi elődöntőjét. A verseny főszervezője a győri KÖRIS Környezeti Nevelési Versenyszervezési Nonprofit Kiemelten Közhasznú Kft. és a társszervező Vajdasági Magyar Pedagógusok Egyesülete volt.

Az idén 13 csapat jelentkezett. Az elért eredmények alapján 7 csapat jutott tovább a területi elődöntőre. A megmérettetés írásbeli feladatlapok kitöltésével kezdődött, majd szóbeli előadások következtek. A csapatok saját környezetükben észlelt környezeti értékekről, problémákról, újrahasznosításról, egészséges életmódról készített kiselőadásokat mutattak be. „A fa mint megújuló nyersanyag” feliratú plakátokkal nagyon kreatív módon ábrázolták e témát a versenyzők.

Nagyszerű munkákat láthattunk és hallhattunk. A nagyszerűen felkészült csapatok munkáját látva a zsűrinek nem volt könnyű dolga. Ez alkalommal legügyesebbeknek a bácskossuthfalvi Id. Kovács Gyula Általános Iskola tanulói bizonyultak: Másiity Dejana, Torok Ana, Hamar Richárd, felkészítő tanárunk Szabó Gábor. Második helyezettek a bácsföldvári Svetozar Marković Általános Iskola tanulói: Acsai Noémi, Acsai Hermína és Nagy Karolina, felkészítő tanárunk Csorba Éva. A harmadik helyen a bácskossuthfalvi Id. Kovács Gyula Általános Iskola tanulói végeztek: Horák Regina, Sőregi Lilla és Dávid Andor, felkészítő tanárunk Jónás Szabina.

Az első két csapat képviseli Vajdaságot júniusban a győri döntőn.

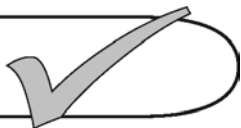
A verseny területi elődöntőjét a magyarországi Emberi Erőforrások Minisztériuma támogatta.

Bertalan Zsuzsanna, koordinátor

Kirándulás Szabadkára

A palicsi Miroslav Antić iskola alsós tanulói közös kirándulást szerveztek Szabadkára. Az úti cél igazán közeli volt, de tartalmas órákat töltöttek közösen az iskola fiatalabb diákjai. Részt vettek egy rajz- és bábfilm vetítésen a Munkásegyletemen, melyet a Nemzetközi Gyermekszínház Fesztivál keretében tartottak. Ugyanitt fotókiállítást is megtekintettek. A Képtár és a Városi Múzeum nyújtotta tartalmas időtöltés mellett a játékról sem feledtek meg és a fagyizás sem maradt el.

Balázs Mészáros Zsuzsanna

Ő a nagy Ő?

1. Éppen a barátnőd társaságában vagy, amikor szembe jön a nagy Ő. Mi a reakciója?

- a) Illedelmesen köszön, és megkérdezi mizujs?
- b) Rád köszön: Csá!, helló! stb.
- c) Bámul.

2. Az iskolában kiesnek óra előtt a könyveid a padból, és ott az a fiú. Mi a reakciója?

- a) Azonnal odarohan, és segít felszedni.
- b) Megkérdezi kell-e segítség? És a választ nem várja meg.
- c) Csak bámul.

3. Az iskola ebédlőjében, miközben az uzsonnáért sorban állsz, előtted áll, és...

- a) ...előreenged téged.
- b) ...áll előtted és néz.
- c) ...rohan az uzsonnáért.

4. Órán:

- a) Egyfolytában engem néz.
- b) Néha rám pillant.
- c) Rám sem néz.

Értékelés

Legtöbb válasz A: Szerelem!

Tisztán látszik, hogy ő az igazi. Látszik, hogy kedvel téged. Gyerünk, ne késlekedj, mert egy ilyen fiút bárki lecsaphat a kezdről!

Legtöbb válasz B: Talán 50%

Lehet, hogy ő az igazi, de nagy az esélye, hogy csak barátkozik veled. Kerülj a közelébe, és tudd meg, hogy tetszel-e neki!

Legtöbb válasz C: Nem ő az igazi

Ő első ránézésre egy bunkó. De ezt a saját válaszaidból is megállapíthatad.

Horoszkóp

Kos

Kellemetlenül érzed magad, mert sok tennivalód lenne, de valahogy nem tudod rávenni magad arra, hogy hozzájuk láss, így egyre csak tolódnak a dolgok.

Bika

Egyszerre akarsz mindent elintézni, mert nem tudod eldönteni, hogy mi most a legfontosabb. Ne feledd, hogy minden pótolható, de egy elromlott kapcsolatot többé nem lehet ugyanolyanná változtatni!

Ikrek

Bosszús vagy, mert valaki nem adott meg idejében minden olyan tudást, amire szükséged lett volna, és most számon kéri rajtad az elmaradásodat. Próbáld higgadt maradni, de ne térd ki a vita előtt!

Rák

Ki kell állnod az érdekeidért valaki olyannal szemben, akit eddig talán ijesztőnek találtál, vagy nem szívesen kerültél volna összetűzésbe vele. De ne aggódj, megjön majd a bátorságod!

Oroszlán

Eddig fontosnak tartottál valamit, de amikor választanod kell, könnyebben mondasz le róla, mert más dolgokat még értéke-sebbnek találsz. Lehet, hogy valamit elveszítesz, de egy fontosabb dolog tekintetében felnyílik a szemed.

Szűz

Izgatott vagy egy iskolai kihívás miatt, és bár szeretnél bizonyítani, egyúttal kicsit szorongsz is, félsz, hogy nem megfelelően teljesítesz. Semmi okod nincs arra, hogy kételkedj magadban.

Mérleg

Nem jut időd arra, hogy a magad bajával foglalkozz, amikor másnak kell segítened, aki szintén nagyon fontos a számodra. Ez jó, mert így nem süllyedsz önsajnálta, de azért a saját gondjaidat se söpörd a szőnyeg alá!

Skorpió

Világos célokat tűztél ki magad elé, de úgy tűnik, hogy lejebb kell adnod belőlük. A legfontosabb az, hogy menj el addig, ameddig tudsz, és találsz majd tovább vezető utat.

Nyilas

Valaki segítséget kér tőled, és te szívesen segítesz is, de amikor az eredmény láttán csak fanyalog, átgondolod, érdemes volt-e időt szánnod rá. Legalább arra ne vesztegess erőt, hogy ezen bosszantod magad!

Bak

Nem elég, hogy komoly kihívásoknak kell megfelelned, még gyorsan is kell cselekedned. Ám ha ezt a kihívást teljesíted, gyorsan érkezik az eredmény is.

Vízöntő

Mindent félretesz, amikor megtudod, hogy egy barátodnak szüksége van rád, és bár ez talán felbolygatja a napodat, végül mégis jó érzéssel térsz nyugovóra, mert tudod, hogy azt tetted, ami igazán fontos volt.

Halak

Úgy érzed, túl könnyen úsztál meg valamit, és még nem mered magad mögött hagyni a szorongást, mert félsz, hogy vissza kell térned a feladathoz. Ha így is lesz, az addigi időt fordítsd feltöltődésre!

„Kedves Bizi!

Én egy majdnem 14 éves lány vagyok, és nagyon tetszik a barátnőm testvére. A gond az, hogy egy évvel fiatalabb nálunk, de sokkal érettebben néz ki a korosztályánál, és úgy is viselkedik. A barátnőmtől megtudtam, hogy én is tetszek neki, de nem vagyok benne biztos, hogy ez így is van. Hogyan tudjam meg, hogy tetszek-e neki igazából?

True”

Válasz:

Kedves True!

Azt hiszem, hogy újra át kell gondolnod, mi mindent tudsz a fiúról, arról, hogy eddig hogyan viselkedett veled, és a szimpátia milyen jeleit mutatta feléd. El kell gondolkodnod azon is, hogy miért nem hiszel a barátnőnek. Mi lenne, ha egy másik fiúról lenne szó és nem az öccséről? Fogadom, hogy innád a szavait, hisz a barátnődről van szó. Gondold át, miért kételkedsz, ha az ő testvére a kérdés! Általában a határozott és közvetlen fellépés a leghatásosabb, és rögtön valamilyen eredménnyel jár. De én azt ajánlom, ne vágj bele a dologba azonnal! Legyél egy kicsit óvatos! Mielőtt közvetlenül megkérdeznéd a fiút, hogy tetszel-e neki, igyekezz minél jobban megismerni őt. Nem kell nagy felhajtást csinálni az egészből, csak töltsétek minél több időt együtt, ami nem is lesz nehéz, hisz a közvetlen köréből már barátkozol valakivel, mert a barátnődről és testvéréről van szó. Ha jobban megismerted, megbizonyosodtál arról, hogy a fiú is kedvel téged, úgy érzed, hogy ez az igazi, akkor lépj! Megtörténhet, hogy ez az ismerkedési idő alatt a fiú is lépni fog, találkára hív téged. Ha nem jön össze a dolog, akkor se búsulj sokáig, örülj a jó társaságban eltöltött időnek, az új tapasztalatoknak, hogy gyakoroltad azokat a készségeket, amelyekre az életben szükséged lesz majd: az emberek közötti kapcsolatok ápolását. Mi azért szorítunk neked.

„Kedves Bizalmas sorok!

Nagyon tetszik egy fiú, és tudom, hogy én is tetszek neki, de a környezetemben mindenki azt mondja róla, hogy túl kövér. Sőt, gúnyolták is, ami nekem egyáltalán nem esett jól. Szerintem teljesen rendben van. Félek azonban, hogy ha elkezdek vele járni, a barátnőim ki fognak nevetni. Mi tegyek? Nagyon tetszik!

Ő”

Válasz:

Kedves Ő!

Úgy látom, majdnem testközelből tapasztaltad meg azt, amit sokan, akik valamiben mások, különböznek a többségtől, gyakran nap mint nap megélnék. Megtapasztaltad a közösség kevésbé szép oldalát, a nyomásgyakorlást. Tudom, hogy sokan voltak, vannak és lesznek, akik megélik ugyanezt, amit te. Ez egyaránt vonatkozik a fiúkra és a lányokra is, mert mindenki számára fontos a környezetének a véleménye. Ugyanakkor, ha túl nagy hangsúlyt fektetsz arra, hogy mit gondolnak és mondanak a többiek, gondot jelenthet. Ha ez így marad, akkor bizony nem egyszer boldogtalan leszel az életben. Ha neked valóban olyan nagyon tetszik a srác, nyugodtan kezdj vele kapcsolatot, mert különben örök életben bánni fogod. Bizz abban, hogy amikor a barátnőd is jobban megismerik, már nemcsak a külsőt látják, hanem a belső szép tulajdonságait is észreveszik. És különben is, nem hiába mondják: Ízlések és pofonok!

„Kedves Bizi!

Nagyon tetszik a rovatod, és a Jó Pajtást is örömmel olvasom minden héten. Remélem, nekem is segíteni fogsz! Én, egy 13 éves lány vagyok, és tetszik az osztályomból egy fiú, aki melleleg a padtársam is. Úgy érzem, hogy nagyon jó a kapcsolatunk. Figyelmes, segítőkész, nem

piszkálódik, nem viselkedik úgy, mint a többi fiú az osztályomból, akiktől sokszor visítani tudnék. Vele mindenről lehet beszélgetni, meghallgat, amikor kell. Sok mindenről hasonlóan gondolkodunk. Többször is észrevettem már, hogy a padban, amikor egymás mellett ülünk, közel vagyunk egymáshoz, szinte összébújunk, és mégsem történik semmi sem. Mit tegyek? Nagyon tetszik, szeretem. Én többet szeretnék! Kérlek, adj tanácsot!

Iskolapad”

Válasz:

Kedves Iskolapad!

Úgy érzem, mintha a leveled visszaröpített volna az iskolapadba. A leveledet olvasva eszembe jutott a saját iskolás korom és az akkor átélt érzések. Nagyon is megértelek. Amikor újraolvastam a leveled, számos kérdés fogalmazódott meg bennem: mit is akarsz tulajdonképpen? Érdemes-e egy nagyon jó barátságot felborítani egy bizonytalan szerelemért? Mit lát benned a fiú? Egy jó barátot, gyerekkori pajtást, vagy észrevette-e a benned fejlődő NŐT? Ezek és ehhez hasonló kérdések merültek fel bennem. Úgy tűnik, hogy ti ketten nagyon jól érzitek magatokat egymás társaságában. A szoros testi közelség biztonságot nyújt mindkettőtöknek. Nagy a valószínűsége, hogy ez a kapcsolat a „szerelem” felé halad, de az is megtörténhet, hogy megreked ott, ahol most van. Türelmesnek kell lenned, ki kell várnod, hogy meglásd, mi is lesz belőle. A fiút nem kell „megszerezned”, mert már vonzódik hozzád, különben ő is úgy viselkedne veled, hogy tőle is „sikítani” szeretnél. Ne feledd, hogy a fiúk, különösen serdülőkorban, a szerelmi ügyekben gátoltságosabbak a lányoknál! (Persze, vannak kivételek is.) Nem kell semmit, és senkit sem siettetned. A közeledben jól érzi magát, bizalmas viszonyban van veled, mert sok mindenről tudtok beszélgetni, és ez már olyan valami, amire alapozni lehet. Óvatosnak kell lenned, nehogy elriaszd a fiút a nyomulásoddal. Tehát, lassan, óvatosan, türelmesen! A többi már nem tőled függ, mert kettőn áll a vásár.

„Kedves Bizi!

Nagy gondom van. Már két hónapja diétázok, hogy leadjam a súlyfelesleget, de semmi sem történik. A kilóim nem csökkennek. Úgy érzem, hogy még teltebb vagyok. Minden nap tornázok, kisebb porciókat eszek, amiben több a gyümölcs és a zöldségféle. Már lassan elveszítem a reményt, hogy nyárig leadom a súlyfeleslegemet. Az egész helyzetemet még jobban megnehezítik az osztálytársaim, főleg ketten, akik megeszik a lelkemet a szekálásukkal, meg a sértegetéseikkel. Nem tudom mi bajuk velem, mert én őket sosem bántottam semmiért sem, pedig lenne miért. Kérlek, segíts!

Duci”

Válasz:

Kedves Duci!

Ne csüggedj! Fel a fejjel! Vedd elő a legszebb mosolyodat, és mutasd meg a szekálóknak, hogy a mérges nyilaik nem találtak célba! Ha látják, hogy nem bántottak meg, még párszor próbálkoznak majd, és leszállnak rólad. Ami a karcsúsodást illeti, jó lenne, ha kikérnéd egy étkezési szakember, nutricionista, tanácsát. Úgy látszik, a te étrendedben más arányban kell, hogy legyenek a tápanyagok. Lehet, hogy kevesebb gyümölcsöt kell enned (kevesebb banánt, körtét, szőlőt), és a zöldségfélék és a fehérjék szükségesebbek az étrendedben. Inkább halat, sovány húsokat és zöldségféléket kellene bevinni a szervezetedbe. És amiről nem szabad megfeledkezned, hogy ne koplalj! Naponta legalább ötször egyél! Reggelizni kötelező, és a tízórait és az uzsonnát sem szabad kihagyni. Ami a testedzést illeti, ne add fel! Naponta tornázz, mozogj, mert csak így lehet elfogyasztani a kalóriákat, amelyeket az italokkal és az evéssel bevittünk a szervezetünkbe. Sajnos a súlyleadás és a testformálás nem megy egyik napról a másikra. Legyél kitartó, és az eredmény nemsokára látható lesz!

Zöld szépségtippek vészhelyzetekre

Lapos haj? Fáradt szemek? Gyűrött ruha? Így nem lehet bulizni. Ám találtunk néhány „zöld” megoldást és szépségtippet, amelyekkel varázslatosan fogsz kinézni, még ha kevés idő is van a katasztrófa elhárítására.

A ruhádba kapaszkodó légörvények bajt okoznak

Gyors megoldás: A tavaszi szellő kellemetlen helyzeteket okozhat kedvenc selyemruhád viselésekor, ha ide-oda repíti a szoknyádat. Szerencsére a megoldás nem túl agyafúrt: Csak spriccelj a problémás területekre egy kis vízzel! A víz megakadályozza a selyem ide-oda csúszkálását, tökéletes sziluettet kölcsönözve.

Egy csúnya szélvihar tönkreteszi a hajadat

Gyors megoldás: Amikor a rossz idő összekuszálja fürtjeidet, fogd a hajad partira kész lófarokba! Hogy sikkes legyen, oldalt válassz le egy pár tincset, és a többit fogd lófarokba a tarkódnál! Készítsd el saját hajgumidat

egy régi harisnyanadrágból, függőlegesen 2-3 centimétert levágva azt! Ez egy jó tipp arra, hogy hasznosítsuk újra a régi ruhadarabokat.

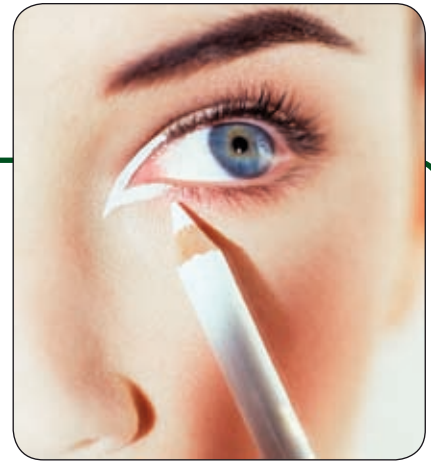
A rúzs szörnyen néz ki kicserepesedett ajkaidon

Gyors megoldás: A száraz, kirepedezett ajkakra jó megoldás, ha rúzsozás előtt egy puha fogkefével átdörzsölöd őket. Miután megszabadultál az elhalt hámsejtektől, sokkal jobban fog mutatni a rúzsod.

Ha egy picit több idő van, készíthetsz saját ajkadrádit is: vegyíts egy csipet őrölt kávé egy mokrakánálnyi mézzel, és kend a szádra, aztán körkörös mozdulatokkal masszírozd bele. A méz által nedvesség szívódik fel, míg a kávé lehámlasztja az elhalt hámsejteket, sima, rúzsra kész ajkakat varázsolva.

Sürgős leheletfrissítésre van szükség

Gyors megoldás: Ha menned kell valahová, frissen mosott fogakat kölcsönözhetesz,

ha pár szelet citromból levet facsarsz egy csésze hideg vízbe és gargalizálsz vele. A citromban található citromsav elpusztítja a baktériumokat, amelyek a rossz leheletet okozták, és az ételmaradékokat, lepedéket is eltünteti. Ráadásul még a fogakat is fehériti.

Felszaladt egy szem a harisnyádon

Gyors megoldás: Fess átlátszó körömlakot a felszaladt szem közepére, hogy megakadályozd a továbbszakadást! Ha a szakadás nem feltűnő helyen van, senki nem fogja észrevenni.

A sok szórakozástól fáradtak a szemeid

Gyors megoldás: A fehér szemceruza a belső szemhéjdon csodákat művel, és felragyoghat tőle még a legtáskásabb szem is.

Így ébreszd fel magad!

Néhány jó tanács következik, melyeket akkor hasznosíthatsz különösen, ha fáradtan ébredsz.

Megfelelő reggeli

A reggeli a nap legfontosabb étkezése, ezért nagyon nem mindegy, mit eszel. A tökéletes, energiát adó reggeli nem az agyoncukrozott készleteket jelenti, hanem valami olyan finomságot, ami fehérjében gazdag és zsírt, illetve szénhidrátot is tartalmaz. Egy szelet teljes kiőrlésű magvas kenyér fűszeres túróval és paradicsommal megpakolva például ideális választás.

Élénkítő illatok

A citrusfélék illata óriási segítség lehet a fáradtság leküzdésében. Mindig legyen az asztalodon egy citrom vagy narancs illatú gyertya, amelyet meggyújthatsz, ha szükség van egy kis inspirációra. Csak hunyd le a szemed, vegyél néhány mély levegőt, és máris frissebbnek érzed magad!

Szabad a nassolás

Az egészséges nassolnivalók rendszeres fogyasztásával stabilan tarthatod a vércukorszintedet, elkerülve ezzel a fáradékonyságot. A zsírszegény sajt és alma kombinációja az egyik legfinomabb.

Víz, víz, tiszta víz

Ha nem fogyasztasz elegendő mennyiségű folyadékot, ne csodálkozz, ha állandóan aludni akarsz! A dehidratált test ugyanis rengeteg energiát felhasznál arra, hogy megpróbálgjon túlélni. Naponta legalább 2,5 litert igyál – és ne üdítőket, hanem ásványvizet vagy nem megcukrozott teát.

Egy kis szünet

Mindegy, mennyit kell tanulnod, bizonyos időközönként muszáj egy kis időt adnod az agyadnak a pihenésre. Sokszor ugyanis nem is fizikailag vagy fáradt, csak annyira kiégetted az agyad, hogy úgy érzed, állva el tudnál aludni. Óránként tíz percet pihenj!

Készítsd el a saját sportitalodat!

Manapság már a szivárvány minden színében választhatsz sportitalokat. Ám ezek az italok akár káros anyagokat is tartalmazhatnak. A kemény fizikai munka mellett azonban a víz mellé néha kell egy kis plusz energia. Ráadásul a rengeteg kukába hajtott műanyag palack sem tesz jót a környezetnek.

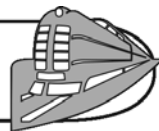
Néhány remek receptet adunk a sportszezonra. Ezek a receptek nemcsak egészségesek, hanem a pénztárcádat is kímélik. Szerezz be egy menő kulacsot vagy műanyag palackot valamelyik sportboltban, és már viheted is a finom italokat!

A legjobb receptek mindig gyümölcslevekből készülnek. A legjobb a frissen facsart citromlé vagy narancslé, de persze bármilyen gyümölcslevet használhatsz. A legjobb persze, ha te magad facsarod. Egy nagy flakonnyi italhoz körülbelül egy fél pohár citromlé kell.

Tegyél az italodba egy kis jódozott sót is! Az izzadással rengeteg ásványi anyagot veszítesz, éppen ezért kell ezt pótolnod: gyorsan felszívódik, és könnyen pótolja az elvesztett anyagokat. Egy fél teáskánálnyi só elég egy nagy flakon vízhez.

A sportitalokhoz gyakran rengeteg cukrot adnak. Ez persze nem baj, hiszen a cukor gyorsan felszívódó energiaforrás, ám ha tudsz, a saját sportitalodba keverj egy egészségesebb variációt! A méz, az agávészirup vagy a xylit remek megoldás.

A sportitalodhoz egy liter vizet használj, és tedd bele a hozzávalókat! Ezt öntsd át a kulacsodba, vagy egy használt palackba, és indulhat az edzés! Nemcsak egészséges, de még pénzt is spórolsz vele.

Élet a vízen

Villámlátogatás a Kopácsi-réten

Horvátországról elsősorban a tenger, a kék Adria jut eszünkbe. Ezenkívül azonban sok érdekes látnivalóval szolgál. Hozzánk, de különösen a nyugat-bácskaiakhoz esik közel Baranya, és az annál délebbre húzódó Kelet-Szlavónia, ahol még meglehetősen szép számú magyar él. Rendkívül ízesen beszélnek anyanyelvünket, igaz főleg az idősebbek. A fiatalabbak ott is a környezet nyelvének, vagyis a horvátnak a hatására mind szegényesebb magyar nyelvtudással rendelkeznek.

A Horvátországhoz tartozó Baranyai háromszögben 22 000 magyar élt tíz évvel ezelőtt. A kilencvenes évek háborúi során többségük elmenekült, mára 16 000-17 000-re csökkent a számuk.

A környezet azonban gazdag. Itt található a Kopácsi-rét, egy állatvilágban és látnivalóban nagyon gazdag természetvédelmi övezet a Duna–Dráva torkolatában. Európa egyik legnagyobb természetes mocsárvidéke ez, amelynek több mint fele tavasszal, és nyáron víz alá kerül, ami nem csupán a burjánzó növényvilágnak, de a természetes szelekciónak is kedvez. Az áradások miatt a vidék arculata folyamatosan változik. Az itt élő állatoknak ennek köszönhetően kiváló a génállományuk. A belső területek kis hajóval, csónakkal közelíthetőek csak meg.

A rét, amely jóval több annál, mint amit rétnak szoktunk nevezni, a Dráva-szögben terül el. Határos a magyarországi Duna–Dráva Nemzeti Parkkal, és Szerbiában is találhatóak nagyobb területnyúlványai. A Kopácsi-rét tehát három országra kiterjedő ártéri élőhely. Ha valaki járt már ott, mindig visszavágyik. Ez talán azért van így, mert ott nehéz annyi időt eltölteni, hogy a természet közelsége, az élővilág teljes gazdagsága a szemünk elé táruljon. A tájból sugárzó végtelen nyugalom is rabul ejti az embereket. Ráadásul nem kell kilométereket gyalogolni ahhoz, hogy soha nem látott virágokat fedezzünk fel, gyönyörködjünk a mesébe illő tavirózsákban és réti virágokban. Horvátországban egyedül itt fordul elő az eur-

Felülnézetből különösen vonzó a táj

ázsiai rizsgyékény (*Typha laxmannii* Lepech.) és a palkás (*Carex bohemica* Schreb.).

A területen 44 halfajt mutattak ki, de a teljes területen ennél is több került feljegyzésre. A Kopácsi-rét főként madárvilágáról ismert. Mintegy 296 madárfaj előfordulását regisztrálták a területen (2009). Negyven feletti rétis pár (*Haliaeetus albicilla*) fészkel, 18–20 pár fekete gólya (*Ciconia nigra*), 4–5 pár kerecsensólyom (*Falco cherrug*), 40 pár kis kócsag (*Egretta garzetta*), 100 pár nyári lúd (*Anser anser*), 100 feletti cigányréce pár (*Aythya nyroca*), 900 pár szürke gém (*Ardea cinerea*). A költöző vándormadarak számára igen fontos pihenő-, teledő- vagy táplálkozó hely a rét. Vonulás idején nem ritka a 30–50 ezer a lúdalakúak (*Anseriformes*) látványa egy helyen. Szintén vonulás idején ezer feletti kanalas gém (*Platalea leucorodia*) sereg figyelhető meg. A felszaporodott nagy kárókatónáknak (*Phalacrocorax carbo*) 1500 fészekből álló telepük van, de bíbic is szép számmal fordul elő.

Az övezet központja Tikvešen található. Ez a csöppnyi település környékét a történelem során híres vadászterületként tartották számon. A szebb napokat is látott vadászkastélyt

a Habsburgok építették még a 19. században. Az egykori Jugoszlávia idejében pedig számos ország első embere fordult meg falai között, s nem egy fontos döntés helyszíne volt. A kiskastély – vadászház –, ahonnan egykoron indult a vadászat, s terítették ki a lelőtt vadakat, omladozik. A kápolna azonban már eredeti állapotában fogadja a látogatókat. A régítől alig néhány kilométerre már az új látogatóközpont cölöpökön álló fahídjai és útjai engednek betekintést a Kopácsi-rét különleges vízi világba.

Finom ételkülönlegességeket fogyaszthatunk itt, például csipetős pontyot vagy kopácsi halpaprikást. A Kopácsi-rét egy jól működő turisztikai állomás, és különösen izgalmas pihenőhely, ahol a turistáknak sport- és szabadidő-programokat kínálnak. A legvonzóbb program a hajózás vagy csónakázás a Kopácsi-tóig, valamint a madárles-program és a madárfotózás. Nagy csodálkozást vált ki a kárókatónák népes tábora. A túlélésük kizárólag a halállománytól függ, hiszen egy felnőtt kárókatona naponta fél kiló halat is elfogyaszthat.

N-a

Sok vadászélmény néma tanúja ez a vadászkastély

A Kopácsi-rét új látogatóközpontja

Futólépésben

	E		J	
T		B		U
	É		H	
ZS		E		Á
	R		SZ	

A sakkjátékból ismert futólépés szabályai szerint olvasd össze a betűket! Eredményül egy vajdasági író névét kell kapnod.

Szóláncok

1

ÉDES
ROZS

2

SÁRGA
HÁZ

3

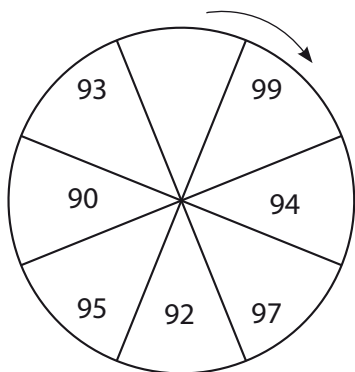
SZÓ
BAJ

4

ÜST
ÖRZŐ

Keress olyan szót, amely mind a felső, mind az alsó szóval egy-egy összetett szót alkot!

Körszámтан

A számok egy bizonyos logika szerint követik egymást.

Kicsi sarok

Szókihúzó

N	N	A	SZ	P	I	K
S	A	Ö	Z	N	Ó	A
N	R	P	I	Z	Ő	N
F	A	K	O	Z	E	O
M	I	P	E	L	Ü	S
B	A	V	V	E	A	C
N	E	G	☀	T	E	J

BIKINI, CSÓNAK, EVEZŐ, NAP, NAPOLAJ, NAPOZÓK, SZÖRF, TEJ

A fenti szavakat húzd ki az ábrából balról jobbra, jobbról balra, lentről fel, fentről le és az átlók irányába!
Ha összeolvasod a kimaradt betűket, még egy nyári kellék neve alakul ki.

Lóugrásban

	1		2		3			
J	Y	J	O	Á	K	Á	R	N
E	☀	K	É	☀	K	Y	☀	L
E	O	G	J	S	T	A	S	A

Szünidei örömök. Lóugrásban fejtssd.

Szóbetoldó

		A				Ó		
	Z	A				Ó	S	
S	Z	A				Y	O	K
K	I	A				N	A	K
	C	I				T	A	
	A					T		

Keress olyan szót, amelynek beillesztésével mind a hat sorban értelmes szavak alakulnak ki!

Pontyvilágcsúcs egy magyar tóból

A magyarországi Euro Aqua horgásztriból Tomas Krist cseh horgász akkora pontyot fogott, mint korábban soha senki. A hal súlya 47,8 kilogramm, hossza 125 centiméter. Ez világcsúcsnak számít.

Az eset kapcsán azonnal ki kell mondani, hogy kizárólag óriáspontyokra berendezkedő horgásztórlól van szó, amely vastag pénztárcával rendelkező vendéghorgászok fogadására szakosodott. Ezzel talán mindent elmondunk, amit erről a vízről tájaink horgászának tudnia kell. Ha ennél több érdekl, nézzen utána!

A szóban forgó óriásponttyal mint jelenséggel azonban érdemes foglalkozni. Különösen annak ismeretében, hogy a beavottak ennél nagyobbak előfordulását is remélik ebben a tóban. A halas, de különösen a pontyos ügyekben kevésbé járatos, ám logikusan gondolkodó személy jogosan teszi fel a kérdést: „Ha más fajok óriási példányai a múltban és a régmúltban kerültek elő, miért van az, hogy a legnagyobb pontyokat a jelenben fogják?”

A válasz: a pontyot réges-régen háziastották, nemesítették. A többi halfajjal ez nem történt meg, azokat legfeljebb tenyésztették. Igaz, a ponttyal is így kezdődött, de több mint ezer évvel ezelőtt.

A ponty háziastásával a rómaiak kezdtek foglalkozni. Amit ők műveltek, azt nem lehet halnevelésnek nevezni, hiszen csupán haltartásról volt szó. A nagyevő és inyenkedő patriciusok birtokain levő medencékben különféle halakat halmoztak fel azzal a céllal, hogy a kívánt falat mindig kéznél legyen. Sokféle hallal próbálkoztak, de idővel leginkább a ponty vált be. Ezzel a hallal a rómaiak ugyanis akkor ismerkedtek meg, amikor terjeszkedésük során elérték Pannóniát. Az akkori időkben, amikor a síksági folyókat nem övezték gátrendszerek, az árvizek rendszeresek voltak, az utánuk maradt kiöntésekben könnyű volt összegyűjteni a halat. Itt találkoztak a ponttyal, amely akkor még csak a Duna vízrendszerében fordult elő. Tekintettel arra, hogy rendkívül szívós és ellenálló fajról van szó, még az akkori lassú és körülményes szállítást is kibírta, és élve érkezett a patriciusok birtokaira.

A kereszténység térhódításával a pontytartásnak egyre nagyobb volt a jelentősége. Mivel évente több mint száz böjtös nap szerepelt a naptárban, halat pedig nem lehetett mindig fogni, a kéznél levő ponty adta a „böjtölni valót”. Ahogy terjedt a kereszténység, terjedt vele a ponty is. A kolostorok környékén halastavakat hoztak létre.

Ezekben a tavakban is többféle hal tartásával kísérleteztek, de itt is leginkább a ponty vált be. Középkori feljegyzések bizonyítják, hogy a szerzetesek értettek a ponty szaporításához, de annak mibenlétét hétepcéses titok-

A világcsúcstartó ponty és a horgász, aki kézre kerítette

ként kezelték. Nagyjából erre az időre tehető egy szokatlan jelenség észlelése. Az irodalom szaknyelven fogalmazva írja: „Rögzült mutációk jelentek meg pikkelyfogvatékosság formájában.” Mit is jelent ez?

Az addig teljesen pikkelyel borított testű halakon pikkelymentes foltok jelentek meg. És mivel ezek az egyedek szaporodtak is, utódaikon is kiütközött a pikkelytelen foltok. Ezekből a halakból tenyésztették ki a különböző tükrösöket meg csupaszoikat. Azok ugyanis nagyobbra nőttek. Túlegyszerűsítettük, de ha évszázadokat csupán mondatokban mesélünk át, akkor így megy.

Csak futólag mondjuk, hogy a pontynak természetes körülmények között is különböző

formái alakultak ki. Ezekkel részleteiben nem foglalkozunk, hiszen a szakembereknek sem sikerült zöld ágra vergődniük annak megálapításában, hogy hány formáról is volna szó. Egyesek hármat írnak le, mások ötöt... De maradjunk annyiban, hogy ezek csak külsőségek. A ponty ugyanis egységesnek tekinthető, hiszen formától meg fajtától függetlenül mindegyik mindegyikkel képes szaporodni, és szaporodóképes utódokat adni.

A tulajdonságainak összessége eredményezte, hogy a világ legerjedtebb halfajává váljon. Ehhez hozzájárult mesterséges szaporítása is. Az eljárás során ma is alkalmazott módszer kidolgozása Woynarovich Elek nevéhez fűződik. Ugyanakkor nem árt tudni, hogy a múltban a pontyszaporítás terén jeleskedett Dubics Tamás és Herman Ottó is.

Ma a világ legismertebb pontynemesítőjeként dr. Bakos Jánost tartják számon. A legnépszerűbb és legeredményesebben tenyészthető pontyfajtákat mind ő hozta létre. Emellett Szarvason kialakította a 15 magyarországi és 15 külföldi pontyfajtát magába foglaló élő génbankot. Ezáltal lehetővé tette, hogy szükség esetén ezek közül bármelyik szaporítható és visszatelepíthető legyen. De nemcsak a ponty, hanem a tudás „szaporításában” is jeleskedett. Szakmai körökben érvényes, hogy akik manapság ebben a „műfajban” számítanak, valamennyien Bakos János tanítványai voltak.

Mindennek ismeretében szinte természeteszerű, hogy a világcsúcstartó ponty is ott került horogra, ahol ezzel a hallal ilyen sokan, sokat és eredményesen foglalkoztak.

Dr. Bakos János, a pontynemesítés világhírű szakembere, hegedűsként

Buzás Mihály

Érdekes tények a csokoládéről

Rovarlábak, hollywoodi filmek és biokémia: íme néhány érdekes tény a kedvenc édességünkről.

- A csokis tej szinte bármilyen energiatartalánál több energiát ad – és sokkal egészségesebb valamennyinél.
- A legtöbb csokoládét Svájcban eszik fejenként: átlagosan 240 táblával évente.
- A Toblerone csokoládék 25 százalékát reptereken adják el: si-mán nevezhetjük ezt a világhírók édességének.
- A hiedelmekkel ellentétben a csokoládé nem okoz pattanást.
- A fekete-fehér filmekben csokoládészirupot használtak művér helyett.
- Az egészséges agyhoz vezető út kelléke a nevetés és a csokoládé is.
- Jamaicában találták fel a csokis tejet, később került csak Európába, amikor egy ír botanikus orvosásként kezdte árulni.

- Az étcsokoládéval pontosan olyan kémiai anyagokat viszünk a szervezetünkbe, amit a testünk feniletilaminná alakít. Ez keletkezik akkor is, ha szerelmesek leszünk.

- A csokoládétól boldogabbak leszünk, és ezért szokhatunk rá. Ha elfogyott a Nutella, önts fel az üveget forró tejjel, és idd meg: szuper boldogságbomba!

- A csokoládé jót tesz a fogaknak: segít legyőzni a baktériumokat, és a fogak romlását is lassítja. Japán tudósok szerint a csokoládé kevésbé káros a fogaknak, mint akármilyen más édesség.

- Ha hetente ötször eszel csokoládét, hatvan százalékkal csökkent a szívbetegség kialakulásának esélyét.

- Egy tábla csokoládé átlagosan nyolc rovarlábát tartalmaz.

- Csokoládéval a matekozás is könnyebb.

- A csokoládé lehet mérgező is, ha túl sokat eszel. Egy csokievő tíz kiló után belehalt a csemegézésbe.

Gyakori kérdések az újrahasznosításról

Ime, néhány alapvető kérdés, amely segítségével biztosan könnyebben eligazodsz majd az újrahasznosítás világában.

Ha egy üveg vagy műanyag terméken nincsen újrahasznosítási logó, attól még újrahasznosítható?

Lehetséges. Az újrahasznosítási szimbólum nincs szabályozva, és a gyártók csak a saját hasznukra teszik rá a műanyag tartályokra. Szóval valószínűleg van sok olyan szimbólummal ellátott műanyag, amely nem is újrahasznosítható, és fordítva. Ha valamiről nem tudod biztosan, hogy újrahasznosítható-e, valószínűleg jobb, ha a sima kukába dobod, mint ha a szelektívbe.

Újrahasznosíthatóak a kupakok és a fedelek?

Környezettudatos megoldás a kupakok és a fedelek eltávolítása, mivel az újrahasznosíthatóságuk az anyaguktól függ. Ez gyakran biztonsági óvintézkedés is. A lezárt műanyag palackban ugyanis akkora nyomás jöhet létre, hogy a kiszabaduló energia egy egész halom műanyagot repíthet el, és potenciálisan megsebezheti a dolgozókat.

Ha valami újrahasznosított papírból vagy műanyagból van, újra lehet hasznosítani még egyszer?

Igaz, hogy ha újrahasznosítjuk a papírt és a műanyagot, akkor veszítenek a minőségükből, de ez még nem azt jelenti, hogy nem hasznosíthatod őket újra ismét.

Amikor papírt, üveget vagy konzervet hasznosítanak újra, azokból álta-

lán hasonló termék készül, amelyet többször is fel lehet használni. A műanyagnál viszont általában csak egyszeri újrahasznosításra van lehetőség. A legtöbb palackból és kannából nem lesz újra étel- vagy italtároló. Bizonyos műanyag palackokból például szőnyeg vagy hálósákbélés lesz. A tejes kannából pedig gyakran műanyag lécs, újrahasznosító kuka vagy játék készül.

Emiatt a műanyag kitűnő kiindulási pont ahhoz, hogy kevesebb egyszer használatos tartályt használj, mint például a műanyag vizes palack. Helyette hordj inkább magadnál újrahasznosítható víztartót, mondjuk fémből készült termoszt!

A papír esetében az újrahasznosított papírostok minőségét az üzemekben állapítják meg. A jobb minőségű papírostokból még több újrahasznosított papírt készítenek, a rövidebb, rosszabb minőségű rostokból viszont olyan termékek készülnek, mint például WC-papír, papírtörölköző, vagy műzlis doboz.

Honnan tudhatom meg, mi a teendő a nehezen újrahasznosítható dolgokkal?

Meglepően sok különböző terméket hasznosít újra számos szervezet. Számítógépek, CD-k, mobiltelefonok, sütőolaj, joghurtos poharak, telefonkönyvek, villanykörték, elemek, sőt még a ruhák is – ez csak a töredéke azoknak a tárgyaknak, amelyeket könnyedén újrahasznosíthatatsz, ha egy hulladékudvarra viszed ahelyett, hogy egyszerűen eldobnád.

Hasznosítsd újra a műanyag kupakokat!

Műanyag kupakok minden háztartásban felhasználhatók, és azonkívül, hogy bedobod őket a kukába vagy karitatív célra gyűjtöd őket, felhasználhatod otthon kreatívkodáshoz is. Például különböző figurákat készíthetsz belőlük.

Kellékek:

- színes kupakok, színes kartonpapír vagy dekoratív gumilapok, ragasztó, mágnescsík, mozgó szemek, filctoll, olló

Halacskák

Dekorgumiból vágd ki a halacskák testét és uszonyait! Ragaszd a sablonra a kupakot, arra pedig az uszonyt! Rajzolj neki mosolygós száját, és ragaszd fel a szemeket!

Kupakcsalád

Keress három darab rózsaszín műanyag kupakot! Dekorgumiból vágd ki a figurák testét! A fejeket (hajjal együtt) és a pólóból kilógó testrészeket (kéz, fej) külön szabad ki! Ragaszd fel a kupakokat, ezután jöhet a dekorálás: frizura, szem, orr, száj. A szemek fehér hibajavítóval és fekete filctoll segítségével készülnek. Ha mágnescsíkokat erősítesz a figurák hátuljára, a hűtőre is felragaszthatod őket.

Diszkóban

- Mielőtt megismertelek, Évikém, merő sívatag volt az életem.
- Akkor biztosan azért táncolsz úgy, mint egy teve.

Világutazók

- Turistacsoport érkezik az Etna tűzhányó kráteréhez. Az egyik amerikai megjegyzi:
- Éppen úgy néz ki, mint a pokol tornáca!
 - Kovács úr odasúgja a feleségének:
 - Látod, anyukám, ezek az amerikaiak már mindenütt jártak.

Drága dolog

- Mennyiért húzza ki a fogamat? - kérdi Padlízsan a fogorvostól.
- Ötezer dinárért.
- Ilyen sokat kér néhány perces munkáért?
- Hát, ha nagyon akarja, csinálhatom lassan is.

Titkárnő

- Hosszan csöng a telefon a titkárnő asztalán, de az meg sem mozdul. A főnök dühösen rászól:
- Fel kellene vennie a telefont, Jucika.
 - Jó, jó, de olyan fölösleges, amikor ügyis mindig magát keresik.

Divatcikk

- Vásárló az üzletben:
- Mennyibe kerül ez a nyakkendő?
 - Ötezer dinár.
 - Micsoda? Annyi pénzért egy pár cipőt is kapok!
 - Na igen, de hogy nézne ki egy pár cipővel a nyakában?

Egyszerű!

- Honnan lehet megismerni a „messziről jött embert”?
- ???
- Közelről.

Tökmindegy

- Mi az abszolút mindegy?
- Hát, hogy Tiszalökön dobnak ki a vonatból, vagy Tiszadobon löknek ki a vonatból.

Lengén

- Jaj, komám, de könnyen vagy öltözve! Nem kevés ebben a hidegben ennyi ruha?
- A ruha elég lenne, csak a hideg túl sok hozzá.

Panasz

- A kutyus gazdija a következő problémával telefonál be az állatvédőkhöz:
- Halló! Állatvédők? Egy postás a fán ücsörög, és a kutyámat szidja!

Kakukk

- Ki tudná megmondani, miben különbözik a kakukk a többi madártól?
- Ő az egyetlen madár, tanár úr kérem, amelyik tudja a nevét.

Modern művészet

- A modern festő kiállítása látogatóinak magyarázza az egyik képét:
- Amikor ehhez a kompozícióhoz hozzákezdtem, még nem tudtam, mi lesz belőle. Egy érdeklődő belekérdez:
 - És mikor tudja meg?

Valódi góbé

- A székely családban fi ú születik. A boldog apa elszalad a kocsmába, és mindenkit meghív látogatóba.
- Aztán, ha jöttök, csak nyugodtan rúgjátok be a kiskaput - mondja.
 - Miért, talán nincs rajta kilincs? - kérdezik a meghívottak.
 - Hogyne volna! De hát csak nem jöttök üres kézzel?

Ifjú titán

- Nézd, milyen gyönyörű képet festettem!
- De hiszen ez egy tál rohadt gyümölcsöt ábrázol!
- Hát igen, meg kell tanulnom gyorsabban festeni.

Reklamáció

- A férfi bemegy az állatkereskedésbe, és pórázon húzza maga mögött a jegesmedvét.
- Merre van az a szemét?
 - Milyen szemét? - kérdi megszeppenve az eladónő.
 - Akitől egy évvel ezelőtt tengerimalacot vettem.

Pillanatragasztó

- Mit eszel, Pistike?
- Pillanatragasztót.
- Mit?!
- Mmmmm!

A párbaj

- Maga utolsó féregnek nevezett engem, és ezért felelni fog! Párbajra hívom ki magát! Nevezze meg a fegyvert!
- Féregirtó.

Pech

Két éhező hajótörött kifog egy doboz konzervet a tengerből.

- Ez aztán pech – nézegeti az egyik doboz címkéjét.
- Miért, mi van benne?
- Étvágygerjesztő.

Beszélgetés

A repülőgépen egymás mellé kerül egy öreg néni és egy fi atal férfi. A néni társalgást kezdeményez, majd egy órán át mutogatja az unokái fényképét. Hirtelen észbe kap és így szól a férfi hoz:

- Jaj, most veszem észre, hogy eddig csak én beszéltem! Most mondjon már maga is valamit! Mi a véleménye az unokáimról?

Világirodalom

Két légy sétál Robinson fején. Egyszer csak megszólal az egyik:

- Én most elmegyek. Majd Pénteken találkozunk.

Trükkös néni

Fiatal srác ül a buszon, megszólítja egy néni:

- Felállna, fi ataleMBER?
- Áááá, ismerem ezt a trükköt! Én felálllok, maga meg gyorsan elfoglalja a helyemet.

Próba szerencse

- Mondd, komám, nem tudnál kölcsönadni egy ezrest?
- Szívesen, de én sose hordok magamnál pénzt.
- És otthon?
- Köszönöm, otthon mindenki egészséges.

Megfontolás

Fiú a lánynak:

- Mondd, te miért csak napos időben akarsz velem találkozni?
- Mert csak így lehet felhőtlen a kapcsolatunk!

Biztos, ami biztos

A beteg a műtőasztalon fekszik, előkészítve a műtetre. Felnéz és megkérdezi az orvostól:

- Doktor úr, minek az a gumikesztyű?
- Tudja, hogy ne maradjon ujjlenyomat.

Óvatos duhaj

A skót megszólít egy járókelőt az utcán:

- Ne haragudjon, uram, kérdezhetek valamit?
- Csak tessék.
- Szokott ön inni?
- Soha!
- Akkor fogja meg ezt az üveg whisky, amíg megkötöm a cipőfűzőmet!

Tájékoztató

Marcika éppen reggelizik, anyukája pedig a majonézes üvegből próbálja kikaparni a maradékot, amikor cseng a telefon. Az anya megkéri a fiát, hogy vegye fel. A vonal végén az asszony főnöke jelentkezik:

- Csókolom! – üdvözlí Marcika. – Most nem tudom adni az anyukámat, mert éppen az üveg fenekére néz.

Verekedés

- Rendőr bácsi, tessék gyorsan jönni! A papa meg a zöldséges már fél órája verekszik.
- Fél órája? És miért csak most szólsz?
- Azért, mert eddig a papa volt fölényben.

Bizalomhiány

A bankigazgatóhoz bemegy a titkárnője:

- Igazgató úr, kérem, vegye tudomásul, hogy felmondok!
- De hát miért, Gizike?
- Mert ön nem bízik bennem.
- Ugyan már, hiszen még a páncélszekrény kulcsát is az asztalon hagytam!
- Igen, de az nem nyitja.

Csínytevés

- Móricka, te etted meg a diót erről a tálról? - kérdezi a mama.

- Móricka csak hallgat.
- Ha őszintén megmondod, kisfiam, megígérem, hogy nem szólok apádnak.
- Igen, én ettem meg.
- És mivel törted föl?
- A papa zseborájával.

Nincs szava

- VIII. Henrik lefejeztette a feleségeit, mondjál erről bővebbet – szólítja fel a történelemtanárra a diákok.

- Én ezen úgy fel vagyok háborodva, hogy nincs szavam – hangzik a válasz.

Kamion

- Mi a neve a francia borszállító kamionnak?

- Kamizson.

Megmondta

- Aggodalomra semmi ok! – mondja az orvos a betegének. – Ezzel a betegséggel élélhet akár hetven évig is.

- De hiszen már hetven vagyok!
- Na, mit mondtam?!

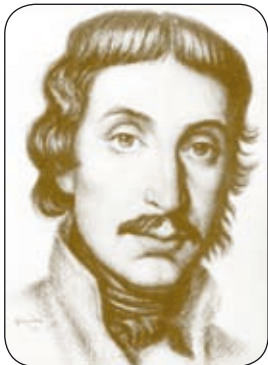

ISKOLÁINK NÉVADÓI

Csokonai Vitéz Mihály

A Zentától néhány kilométernyire fekvő **Felsőhegyen** mintegy száznegyven diákja van az általános iskolának. Ez a meglehetősen kis létszám nem különleges Vajdaságban, annál inkább az intézmény neve. A falubeli iskola ugyanis egy neves magyar költő: Csokonai Vitéz Mihály (Debrecen, 1773-Debrecen, 1805) nevét viseli.

Csokonait a magyar irodalom egyik legjelentősebb költőjeként tartjuk számon. Tanárai a jövő tudósaként emlegették, poeta doctusnak és poeta natusnak is nevezték, vagyis nagy tudású ember volt. A XVIII. és a XIX. század fordulójának magyarországi viszonyai közepette lenyűgöző tájékozottsággal büszkélkedhetett a kor gondol-

kodását, irodalmát, politikáját illetően. Bár jelentőségét éppen ezek a körülmények miatt Európa nem ismerte föl, a magyar irodalomban rövidesen elfoglalta méltó helyét. Fontosabb művei: A tihanyi Ekhóhoz, A Reményhez, Dorottya.

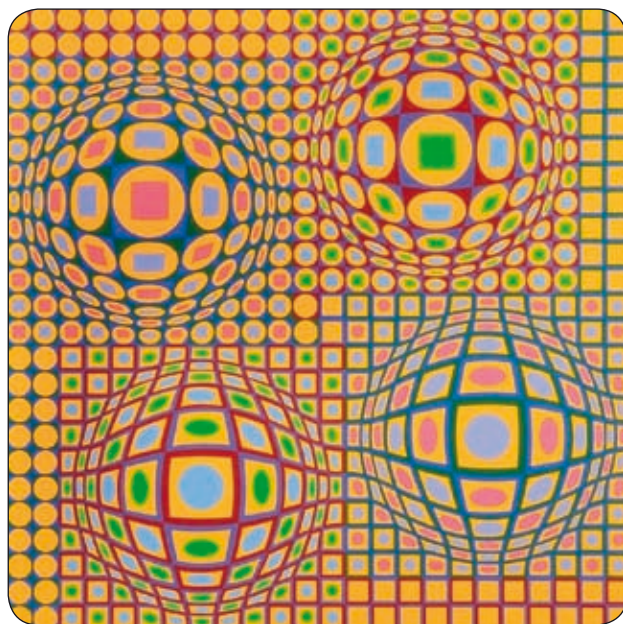
Fotó: Máriás Endre

Vajdasági Gyerekek Zenei Fesztiválja Topolyán

Május utolsó vasárnapján, amely egyben a hónap utolsó napja is, tartják Topolyán a Vajdasági Gyerekek Zenei Fesztiválját. Az immár 54. alkalommal megrendezésre kerülő, nagyszabású találkozó tehát május 31-én lesz a helybeli Vuk Stefanović Karadžić Szerb Művelődési Központban. A legjobb néptáncsoportok, zenekarok és énekegyüttesek vetélkedőjén a topolyai körzetet a Vuk Stefanović Karadžić Szerb Művelődési Központ, a Kodály Zoltán Magyar Művelődési Központ (szilágysági táncok), és a bácskossuthfalvi Ady Endre Művelődési Központ (somogyi táncok) képviseli. A körzeti megmérettetést a Csáki Lajos iskolában rendezték meg, a teljesítményt a pancsovai Marija Vukoslavčević és a szabadkai-topolyai Brezovszki Roland értékelte.

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz!

Nagyon tévedsz, ha azt hiszed, 3D-ben készült felvétellel állunk ma szemben. A hatás valóban ilyen, de akkor is egy kétdimenziós képet közöltünk. Nem is akármilyent, hanem egy világszerte ismert, magyar származású képzőművész alkotását. Tudjátok-e kinek a munkájáról van szó? Eheti kérdésünk tehát a következő: hogy hívják azt a képzőművészt, aki mai illusztrációnkat készítette? Annyit elárulunk, hogy őt tekinthetjük az *optikai festészet*, vagy az op-art legjelentősebb képviselőjének. A helyes megfejtők között – mint tudjátok – egy jutalomkönyvet sorsolunk ki! **Jelentkezéseket június 4-éig fogadjuk levélcímünkön: Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad vagy a jopajtas.szerk@magyarszo.com e-mail címen.** A beküldők figyelmét felhívjuk, nevük mellett tüntessék fel osztályuk, iskolájuk, lakhelyük nevét és címét. Köszönjük!

Múlt heti, 19. számunkban feltett nyereménykérdésünkre meglepően sok helyes válasz érkezett, ugyanis sokan rájöttek, ki az a helyes kisfiú, aki a televízió kamerái előtt a legnagyobb lelki nyugalommal megjósolta, egyszer ő lesz a világ első számú teniszcsillaga. A helyes válasz: Novak Đoković. A helyes választ beküldők közül a szerencse ezúttal az adai **Koliger Maxwellre**, a Cseh Károly iskola nyolcadikos tanulója mosolygott, szorgalmáért könyvjutalomban részesítjük. Gratulálunk! A könyvajándékot június elején postázzuk.

Játékunk pedig folytatódik.

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka
Matice srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság
Autonóm Tartomány
kormányja

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

BETHLEN GÁBOR
Alap

Szekeres László
Alapítvány

68 éves a Jó Pajtás
Vajdasági magyar gyermeklap

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ A Kft. igazgatója: **Ökrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna** ■ Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Rajnai Anita** ■ Állandó külmunkatársak: **Bence Erika, Bori Mária, Farkas Ilona, Gyarmati Krisztina, Kis Laura, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda** ■ Telefon: +381/21/ 475-400-8 (csak telefon) ■ Kéziratokat és képeket nem örzünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon/fax: 021/557-304, e-mail: (csak lapterjesztési ügyekben) plasma@magyarszo.com ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás előfizetésre) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38-42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken ■ A nyomtatásért felel: **Berta Zoltán** igazgató ■ Jó Pajtás az interneten: <http://www.tipnet.rs/jopajtas> ■ jopajtas.szerk@magyarszo.com